

EUROPSKA UNIJA

EUROPSKI PARLAMENT

VIJEĆE

**Bruxelles, 29. travnja 2021.
(OR. en)**

**2018/0227 (COD)
LEX 2071**

PE-CONS 13/21

TELECOM 118	CYBER 76
AUDIO 25	JAI 302
CULT 15	DIGIT 32
EDUC 97	DATAPROTECT 75
COMPET 200	FREMP 63
RECH 114	RELEX 218
IND 69	CADREFIN 143
MI 194	CODEC 425
ESPACE 19	

UREDBA

EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

O USPOSTAVI PROGRAMA DIGITALNA EUROPA

TE O STAVLJANJU IZVAN SNAGE ODLUKE (EU) 2015/2240

UREDBA (EU) 2021/...
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 29. travnja 2021.

o uspostavi programa Digitalna Europa te o stavljanju izvan snage Odluke (EU) 2015/2240

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 172. i članak 173. stavak 3.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom³,

¹ SL C 62, 15.2.2019., str. 292.

² SL C 86, 7.3.2019., str. 272.

³ Stajalište Europskog parlamenta od 17. travnja 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i stajalište Vijeća u prvom čitanju od 16. ožujka 2021. (SL C 124, 9.4.2021., str. 1.).
Stajalište Europskog parlamenta od ... (još nije objavljeno u Službenom listu).

budući da:

- (1) Ovom Uredbom utvrđuje se financijska omotnica za program Digitalna Europa („Program”) za razdoblje 2021. – 2027. koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu točke 18. Međuinstitucijskog sporazuma od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava¹, za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.
- (2) Program bi trebalo uspostaviti na razdoblje od sedam godina kako bi se njegovo trajanje uskladilo s trajanjem višegodišnjeg financijskog okvira utvrđenog u Uredbi Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093² („VFO za razdoblje 2021. - 2027.“).
- (3) Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća³ („Financijska uredba”) primjenjuje se na Program. Financijskom uredbom utvrđuju se pravila o izvršenju proračuna Unije, među ostalim pravila o bespovratnim sredstvima, nagradama, nabavi, neizravnom upravljanju, financijskim instrumentima, proračunskim jamstvima, financijskoj pomoći i nadoknadi troškova vanjskim stručnjacima.

¹ SL L 433I, 22.12.2020., str. 28.

² Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027. (SL L 433I, 22.12.2020., str. 11.).

³ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

- (4) U skladu s člankom 193. stavkom 2. Financijske uredbe bespovratna sredstva mogu se dodijeliti za djelovanje koje je već započelo, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva može dokazati da je s djelovanjem bilo potrebno započeti prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava. Međutim, troškovi koji su nastali prije datuma podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva ne smatraju se prihvatljivima, osim u propisno opravdanim iznimnim slučajevima. Kako bi se izbjegli bilo kakvi poremećaji u potpori Unije koji bi mogli nanijeti štetu interesima Unije, u odluci o financiranju trebalo bi biti moguće predvidjeti, tijekom ograničenog razdoblja na početku VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. i samo u propisno opravdanim slučajevima, da su aktivnosti i s njima povezani troškovi prihvatljivi od početka financijske godine 2021., čak i ako su provedeni i nastali prije podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva.

- (5) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i uredbama Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95², (Euratom, EZ) br. 2185/96³ i (EU) 2017/1939⁴, financijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni razmjernim mjerama, među ostalim mjerama koje se odnose na sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i istraživanje nepravilnosti, uključujući prijevare, na povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, na izricanje administrativnih sankcija. Osobito, u skladu s uredbama (Euratom, EZ) br. 2185/96 i (EU, Euratom) br. 883/2013 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) ovlašten je provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, radi utvrđivanja je li došlo do prijevare, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koje utječu na financijske interese Unije. Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) ovlašten je, u skladu s Uredbom (EU) 2017/1939, provoditi istrage i kazneni progon kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije, kako su predviđena u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća⁵.

¹ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

² Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

³ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

⁴ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

⁵ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili svaki subjekt koji prima sredstva Unije treba u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti potrebna prava i potreban pristup Komisiji, OLAF-u, Revizorskom sudu i, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, EPPO-u, te osigurati da svaka treća strana koja je uključena u izvršenje sredstava Unije dodijeli jednakovrijedna prava.

- (6) Na temelju Odluke Vijeća 2013/755/EU¹ osobe i subjekti s boravištem odnosno poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama i područjima trebali bi biti prihvatljivi za financiranje podložno pravilima i ciljevima Programa i mogućem režimu koji se primjenjuje na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili relevantno prekomorsko područje povezani. Komisija bi trebala pratiti i redovito evaluirati učinkovitost njihova sudjelovanja u Programu.

¹ Odluka Vijeća 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji („Odluka o prekomorskom pridruživanju”) (SL L 344, 19.12.2013., str. 1.).

- (7) Na temelju stavaka 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.¹ trebalo bi provesti evaluaciju Programa na temelju informacija prikupljenih u skladu sa specifičnim zahtjevima u pogledu praćenja koji odgovaraju postojećim potrebama i usklađeni su s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća², izbjegavajući pritom administrativno opterećenje, osobito za države članice, i prekomjerne propise te uzimajući u obzir postojeće okvire za mjerenje i referentne vrijednosti u digitalnom području. Prema potrebi, ti zahtjevi trebali bi uključivati mjerljive kvantitativne i kvalitativne pokazatelje kao temelj za evaluaciju učinaka Programa u praksi.
- (8) Programom bi se trebali osigurati najveća moguća transparentnost i odgovornost inovativnih financijskih instrumenata i mehanizama kojima je obuhvaćen proračun Unije, u pogledu njihova doprinosa ostvarenju ciljeva Unije, kako u pogledu početnih očekivanja tako i u pogledu konačnih rezultata.

¹ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

² Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

- (9) Na sastanku na vrhu u Tallinnu o digitalnoj budućnosti održanom u rujnu 2017. te u zaključcima Europskog vijeća od 19. listopada 2017. istaknuta je potreba da Unija ulaže u digitalizaciju svojih gospodarstava i nastoji riješiti problem manjka vještina kako bi se održala i poboljšala europska konkurentnost i inovativnost, kvaliteta života i društvena struktura. Europsko vijeće zaključilo je da se digitalnom transformacijom nude neizmjerne mogućnosti za inovacije, rast i otvaranje radnih mjesta i da će se njome doprinijeti našoj globalnoj konkurentnosti te poboljšati kreativnu i kulturnu raznolikost. Za iskorištavanje tih mogućnosti potrebno je zajednički se suočiti s nekima od izazova koje predstavlja digitalna transformacija te preispitati politike na koje digitalna transformacija utječe.
- (10) Europsko vijeće zaključilo je osobito da bi se Unija trebala hitno suočiti s novim trendovima, što uključuje pitanja kao što su umjetna inteligencija i tehnologije distribuirane glavne knjige (npr. lanac blokova), pri čemu bi istodobno trebalo osigurati visoku razinu zaštite podataka u potpunosti u skladu s Uredbom (EU) 2016/679, digitalnih prava, temeljnih prava i etičkih standarda. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da do početka 2018. predloži europski pristup umjetnoj inteligenciji te joj je uputilo poziv da predstavi potrebne inicijative za jačanje okvirnih uvjeta kako bi se Uniji omogućilo da radikalnim inovacijama temeljenima na riziku istraži nova tržišta i da ponovno potvrdi vodeću ulogu svoje industrije.

- (11) Izgradnja snažnog europskog digitalnoga gospodarstva i društva unaprijedila bi se pravilnom provedbom Instrumenta za povezivanje Europe uspostavljenog uredbom Europskog parlamenta i Vijeća te Europskog zakonika elektroničkih komunikacija uspostavljenog Direktivom (EU) 2018/1972 Europskog parlamenta i Vijeća¹.
- (12) U svojoj komunikaciji od 14. veljače 2018. pod nazivom „Nov, moderan višegodišnji financijski okvir za Europsku uniju koja učinkovito ostvaruje svoje prioritete nakon 2020.” Komisija, razmatrajući opcije za novi višegodišnji financijski okvir, navodi program za digitalnu transformaciju Europe koji bi omogućio veliki napredak prema pametnom rastu u područjima kao što su visokokvalitetna podatkovna infrastruktura, povezivost i kibersigurnost. Programom bi se nastojalo Europi osigurati vodeći položaj u području superračunala, interneta sljedeće generacije, umjetne inteligencije, robotike i velike količine podataka. Njime bi se ojačao konkurentni položaj europske industrije i europskih poduzeća u digitaliziranom gospodarstvu te bi se znatno doprinijelo premošćivanju i uklanjanju jaza u vještinama širom Unije kako bi građani imali potrebne vještine i znanje za suočavanje s digitalnom transformacijom.
- (13) U komunikaciji Komisije od 25. travnja 2018. pod nazivom „Stvaranje zajedničkog europskog podatkovnog prostora” razmatraju se nove mjere koju treba poduzeti kao ključni korak u stvaranju zajedničkog podatkovnog prostora u Uniji, odnosno neometanog digitalnog područja s kapacitetom dovoljnim da se omoguće razvoj i inovativnost novih proizvoda i usluga temeljenih na podacima.

¹ Direktiva (EU) 2018/1972 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o Europskom zakoniku elektroničkih komunikacija (SL L 321, 17.2.2018., str. 36.).

- (14) Opći ciljevi Programa trebali bi biti podupiranje digitalne transformacije industrije i poticanje boljeg iskorištavanja industrijskog potencijala politika u području inovacija, istraživanja i tehnološkog razvoja u korist građana i poduzeća diljem Unije, uključujući njezine najudaljenije regije te njezine regije u gospodarski nepovoljnom položaju. Program bi trebalo činiti pet specifičnih ciljeva koji odražavaju ključna područja politike, odnosno: računalstvo visokih performansi; umjetna inteligencija; kibersigurnost i povjerenje; napredne digitalne vještine; i uvođenje i najbolja uporaba digitalnih kapaciteta te interoperabilnost. Programom bi u svim tim ključnim područjima politike trebalo nastojati bolje uskladiti politike Unije, politike država članica i regionalne politike te objediniti privatne i industrijske resurse kako bi se povećala ulaganja i razvile jače sinergije. Osim toga, Programom bi trebalo ojačati konkurentnost Unije i otpornost njezina gospodarstva.
- (15) Pet specifičnih ciljeva međusobno se razlikuju, ali su međuovisni. Primjerice, za povjerenje u umjetnu inteligenciju potrebna je kibersigurnost, kapaciteti računalstva visokih performansi ključni su za potporu učenju u kontekstu umjetne inteligencije, a sva tri kapaciteta zahtijevaju napredne digitalne vještine. Iako su pojedinačna djelovanja u okviru Programa povezana s jednim specifičnim ciljem, ciljeve ne bi trebalo promatrati odvojeno, već kao okosnicu koherentnog paketa.
- (16) Potrebno je pružati potporu malim i srednjim poduzećima (MSP-ovi) koja u svojim proizvodnim postupcima žele iskoristiti potencijal digitalne transformacije. Takva bi potpora MSP-ovima omogućila da doprinesu rastu europskoga gospodarstva učinkovitom uporabom resursa.

- (17) Središnju ulogu u provedbi Programa trebali bi imati europski centri za digitalne inovacije, koji bi trebali poticati šire prihvaćanje naprednih digitalnih tehnologija u industriji, osobito u MSP-ovima i drugim subjektima koji zapošljavaju do 3 000 ljudi („poduzeća srednje tržišne kapitalizacije”), te u javnim organizacijama i akademskoj zajednici.
- Radi pojašnjenja razlike između centara za digitalne inovacije koji ispunjavaju kriterije prihvatljivosti u okviru Programa i centara za digitalne inovacije koji su uspostavljeni slijedom komunikacije Komisije od 19. travnja 2016. pod nazivom „Digitalizacija europske industrije - Iskorištavanje svih prednosti jedinstvenog digitalnog tržišta” te koji se financiraju iz drugih izvora, centri koji se financiraju u okviru Programa trebali bi se zvati europski centri za digitalne inovacije. Europski centri za digitalne inovacije trebali bi služiti kao pristupne točke najnovijim digitalnim kapacitetima, među ostalim računalstvu visokih performansi, umjetnoj inteligenciji i kibersigurnosti, te ostalim postojećim inovativnim tehnologijama kao što su ključne razvojne tehnologije, koje su dostupne i u tzv. laboratorijima digitalne fabrikacije (engl. *fablabs*) ili laboratorijima za urbane inovacije (engl. *citylabs*). Europski centri za digitalne inovacije trebali bi djelovati kao jedinstvene točke za pristup testiranim i potvrđenim tehnologijama te promicati otvorene inovacije. Trebali bi i pružati potporu u području naprednih digitalnih vještina, primjerice koordinacijom s pružateljima usluga obrazovanja radi pružanja kratkotrajnih osposobljavanja za radnike i stažiranja za studente. Mreža europskih centara za digitalne inovacije trebala bi osigurati široku geografsku pokrivenost diljem Europe i doprinijeti sudjelovanju najudaljenijih regija na jedinstvenom digitalnom tržištu.

- (18) Tijekom prve godine Programa trebalo bi uspostaviti početnu mrežu europskih centara za digitalne inovacije u okviru otvorenog i konkurentnog postupka među subjektima koje su odredile države članice. U tu svrhu države članice trebale bi moći predložiti kandidate u skladu sa svojim nacionalnim postupcima te nacionalnim administrativnim i institucijskim strukturama. Komisija bi prije odabira europskog centra za digitalne inovacije na području svake pojedine države članice trebala u najvećoj mogućoj mjeri uzeti u obzir mišljenje te države članice. Države članice mogle bi, slijedom otvorenog i konkurentnog postupka, kao kandidate odrediti subjekte koji već funkcioniraju kao centri za digitalne inovacije u kontekstu inicijative „Digitalizacija europske industrije”. Komisija bi u postupak odabira trebala moći uključiti neovisne vanjske stručnjake. Komisija i države članice trebale bi izbjegavati nepotrebno udvostručavanje nadležnosti i funkcija na razini Unije i nacionalnoj razini. Stoga bi trebalo pokazati odgovarajuću fleksibilnost pri određivanju centara i utvrđivanju njihovih aktivnosti i sastava. Kako bi se osigurala široka geografska pokrivenost diljem Europe, kao i ravnoteža pokrivenosti tehnologija i sektora, mreža bi se mogla dodatno proširiti u okviru naknadnog otvorenog i konkurentnog postupka.

- (19) Europski centri za digitalne inovacije trebali bi razviti odgovarajuće sinergije s relevantnim djelovanjima koja se financiraju iz Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺ („Obzor Europa”) ili drugih programa za istraživanja i inovacije, s Europskim institutom za inovacije i tehnologiju (EIT) uspostavljenim uredbom Europskog parlamenta i Vijeća, posebno njegovim zajednicama znanja i inovacija (ZZI-ji), te s uspostavljenim mrežama kao što je Europska poduzetnička mreža ili savjetodavnim centrima InvestEU uspostavljenima u skladu s Uredbom (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća²⁺⁺.
- (20) Europski centri za digitalne inovacije trebali bi služiti kao posrednici za povezivanje industrija, poduzeća i javnih uprava kojima su potrebna nova tehnološka rješenja s poduzećima, posebno novoosnovanim poduzećima i MSP-ovima, koji imaju rješenja spremna za uvođenje na tržište.

¹ Uredba (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013 (SL ...).

⁺ SL: Molimo u tekst unijeti broj uredbe iz dokumenta ST 7064/20 (2018/0224(COD)), a u bilješku unijeti broj, datum, naslov i upućivanje na SL za tu uredbu.

² Uredba (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017 (SL ...).

⁺⁺ SL: Molimo u tekst unijeti broj uredbe iz dokumenta PE-CONS 74/20 (2020/0108(COD)), a u bilješku unijeti broj, datum, naslov i upućivanje na SL za tu uredbu.

- (21) Kao europski centar za digitalne inovacije mogao bi biti odabran konzorcij pravnih subjekata u skladu s člankom 197. stavkom 2. točkom (c) Financijske uredbe čime se subjektima koji nemaju pravnu osobnost u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom omogućuje sudjelovanje u pozivima na podnošenje prijedlogâ ako su njihovi predstavnici ovlašteni za preuzimanje pravnih obveza u ime tih subjekata te ako ti subjekti nude jamstva za zaštitu financijskih interesa Unije na razini koja je jednakovrijedna onoj koju nude pravne osobe.
- (22) Europskim centrima za digitalne inovacije trebalo bi dopustiti da primaju doprinose država članica i trećih zemalja sudionica, uključujući doprinose javnih tijela u državama članicama i tim trećim zemljama, doprinose međunarodnih tijela ili institucija te doprinose iz privatnog sektora, posebno od članova, dioničara ili partnera europskih centara za digitalne inovacije. Europskim centrima za digitalne inovacije također bi trebalo dopustiti da primaju prihode koje su ostvarili zahvaljujući vlastitoj imovini i aktivnostima, legate, donacije i doprinose pojedinaca te financijska sredstva iz Programa i drugih programa Unije, uključujući ona u obliku bespovratnih sredstava.

- (23) Program bi trebalo provoditi u okviru projekata kojima se jačaju ključni digitalni kapaciteti i potiče njihova šira uporaba. Takva bi provedba trebala uključivati sufinanciranje s državama članicama i, prema potrebi, privatnim sektorom. Stopu sufinanciranja trebalo bi odrediti u programu rada. Odstupajući od općeg pravila, financiranje sredstvima Unije trebalo bi moći pokrivati do 100 % prihvatljivih troškova. Za takvo bi financiranje osobito trebalo postići kritičnu masu u nabavi kako bi se dobila bolja vrijednost za novac te zajamčilo da dobavljači u Europi zadrže vodeći položaj u području tehnološkog napretka.
- (24) Ciljevi politike iz Programa trebali bi se provoditi i s pomoću financijskih instrumenata i proračunskog jamstva u okviru programa InvestEU uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/...⁺.
- (25) Djelovanja Programa trebalo bi iskoristiti za dodatno poboljšanje digitalnih kapaciteta Unije kao i za uklanjanje tržišnih nedostataka ili neoptimalnih ulaganja, na proporcionalan način, bez udvostručavanja ili istiskivanja privatnog financiranja, te bi trebala pružiti jasnu europsku dodanu vrijednost.

⁺ SL: Molimo u tekst unijeti broj uredbe iz dokumenta PE-CONS 74/20 (2020/0108(COD)).

- (26) Kako bi se postigla najveća moguća fleksibilnost tijekom trajanja Programa i razvile sinergije među sastavnicama Programa, svaki specifični cilj trebao bi se moći provoditi s pomoću bilo kojeg od instrumenata dostupnih na temelju Financijske uredbe.
- Predviđeni provedbeni mehanizmi su izravno upravljanje i neizravno upravljanje kada bi trebalo kombinirati sredstva Unije s drugim izvorima financiranja ili kada je za izvršavanje potrebno uspostaviti zajednički upravljane strukture. Osim toga, osobito radi odgovora na nove razvoje događaja i potrebe, kao što su nove tehnologije, Komisiji je u kontekstu godišnjeg proračunskog postupka i u skladu s Financijskom uredbom dopušteno predložiti odstupanje od okvirnih iznosa utvrđenih u ovoj Uredbi.

- (27) Kako bi se osigurala učinkovita dodjela financijskih sredstava iz proračuna Unije, potrebno je osigurati europsku dodanu vrijednost svih djelovanja i aktivnosti koje se provode u okviru Programa te njihovu komplementarnost s aktivnostima država članica, a dosljednost, komplementarnost i sinergije trebalo bi tražiti s programima financiranja kojima se podupiru međusobno blisko povezana područja politike. Iako je za djelovanja kojima se upravlja izravno i neizravno u relevantnim programima rada predviđen alat kojim se osigurava dosljednost, trebalo bi uspostaviti suradnju između Komisije i relevantnih tijela država članica kako bi se osigurala dosljednost i komplementarnost između fondova kojima se upravlja izravno ili neizravno i fondova pod podijeljenim upravljanjem, pritom poštujući primjenjive odredbe uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu za upravljanje granicama i vize („Uredba o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027.”).

- (28) Kapacitetima računalstva visokih performansi i povezanom obradom podataka u Uniji trebalo bi osigurati širu uporabu računalstva visokih performansi u industriji te općenito u područjima od javnog interesa kako bi se iskoristile jedinstvene mogućnosti koje superračunala donose društvu u pogledu zdravlja, okoliša i sigurnosti kao i konkurentnosti industrije, osobito MSP-ova. Nabavom vrhunskih superračunala osigurao bi se sustav opskrbe Unije i pomoglo u uvođenju usluga za simulaciju, vizualizaciju i izradu prototipa te istodobno osiguralo da su sustavi računalstva visokih performansi u skladu s vrijednostima i načelima Unije.
- (29) Potporu intervenciji Unije u području računalstva visokih performansi izrazili su Europski parlament i Vijeće. Osim toga, između 2017. i 2018. 22 države članice potpisale su Europsku deklaraciju o računalstvu visokih performansi, međuvladin sporazum kojim su se potpisnice obvezale surađivati s Komisijom na izgradnji i uvođenju najsuvremenijih infrastruktura računalstva visokih performansi i podatkovnih infrastruktura u Europi koje bi bile dostupne znanstvenim zajednicama te javnosti i privatnim partnerima diljem Unije.

- (30) Kako je naglašeno u procjeni učinka priloženoj Komisijinom prijedlogu uredbe Vijeća o osnivanju Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi, kako bi se postigao specifični cilj „računalstvo visokih performansi” zajedničko poduzeće smatra se najprikladnijim sredstvom provedbe, osobito za koordinaciju strategija na razini Unije i nacionalnoj razini te ulaganja u infrastrukturu računalstva visokih performansi i u istraživanja i razvoj, za objedinjavanje sredstava iz javnih i privatnih fondova te za zaštitu ekonomskih i strateških interesa Unije. Osim toga, nacionalni centri za kompetencije u području računalstva visokih performansi u smislu Uredbe Vijeća (EU) 2018/1488¹ pružaju usluge računalstva visokih performansi industriji, među ostalim MSP-ovima i novoosnovanim poduzećima, akademskoj zajednici i javnim upravama.
- (31) Razvoj kapaciteta povezanih s umjetnom inteligencijom ključan je pokretač digitalne transformacije industrije, usluga i javnog sektora. Sve više autonomnih robota primjenjuje se u tvornicama, dubokom moru, domovima, gradovima i bolnicama. Komercijalne platforme za umjetnu inteligenciju prešle su iz faze testiranja na stvarnu primjenu u sektoru zdravstva i okoliša. Svi veći proizvođači automobila razvijaju autonomna vozila, a tehnike strojnog učenja osnova su svih glavnih internetskih platformi i aplikacija utemeljenih na velikoj količini podataka. Za Europu je ključno da udruži snage na svim razinama kako bi bila konkurentna u međunarodnim okvirima. Države članice uzele su to u obzir konkretnim obvezivanjem na suradnju u koordiniranom akcijskom planu.

¹ Uredba Vijeća (EU) 2018/1488 od 28. rujna 2018. o osnivanju Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi (SL L 252, 8.10.2018., str. 1.).

- (32) Knjižnice algoritama mogu pokriti velike skupove algoritama, uključujući jednostavna rješenja poput algoritama za razvrstavanje, algoritama neuronske mreže i algoritama planiranja ili zaključivanja. Također mogu pokriti složenija rješenja poput algoritama za prepoznavanje govora, algoritama za navigaciju ugrađenih u autonomne uređaje poput dronova ili autonomnih vozila te algoritama umjetne inteligencije ugrađenih u robote koji im omogućuju interakciju s okolinom i prilagođavanje toj okolini. Knjižnice algoritama trebale bi biti lako dostupne svima na temelju poštenih, razumnih i nediskriminirajućih uvjeta.
- (33) Europski parlament u svojoj je rezoluciji od 1. lipnja 2017. o digitalizaciji europske industrije istaknuo učinak jezičnih prepreka na industriju i digitalizaciju industrije. U tom je kontekstu ključno razvijati jezične tehnologije velikih razmjera koje se temelje na umjetnoj inteligenciji, kao što su automatsko prevođenje, prepoznavanje govora, analitika teksta u okviru velike količine podataka te dijaloški sustavi i sustavi odgovaranja na pitanja, radi očuvanja jezične raznolikosti, osiguravanja uključivosti i omogućivanja komunikacije među ljudima i komunikacije između ljudi i strojeva.
- (34) Proizvodi i usluge koji se temelje na umjetnoj inteligenciji trebali bi biti prilagođeni korisnicima i automatski usklađeni s propisima te bi potrošačima trebali pružati veći izbor i više informacija, osobito u pogledu kvalitete proizvoda i usluga.
- (35) Dostupnost skupova podataka velikih razmjera te objekata za testiranje i eksperimentiranje iznimno je važna za razvoj umjetne inteligencije, među ostalim jezičnih tehnologija.

- (36) U svojoj rezoluciji o digitalizaciji europske industrije Europski parlament naglasio je važnost zajedničkog europskog pristupa kibersigurnosti i uvidio potrebu za podizanjem svijesti. Istaknuo je da je kiberotpornost ključna odgovornost poslovnih čelnika te europskih i nacionalnih oblikovatelja politika u području industrije i sigurnosti, kao i važnost provedbe tehničke i integrirane sigurnosti i privatnosti.
- (37) Kibersigurnost predstavlja izazov za cijelu Uniju na koji se ne može odgovoriti samo nacionalnim inicijativama. Trebalo bi ojačati europske kapacitete u području kibersigurnosti kako bi se Europi osigurali kapaciteti potrebni za zaštitu njezinih građana, javnih uprava i poduzeća od kiberprijetnji. Osim toga, trebalo bi zaštititi potrošače pri uporabi povezanih proizvoda koji se mogu hakirati i čija sigurnost može biti ugrožena. Takvu bi zaštitu trebalo postići u suradnji s državama članicama i privatnim sektorom razvojem projekata kojima je svrha ojačati europske kapacitete u području kibersigurnosti, osiguravanjem koordinacije među tim projektima te osiguravanjem šireg uvođenja najnovijih kibersigurnosnih rješenja u svim područjima gospodarstva, uključujući projekte, usluge, kompetencije i primjene s dvostrukom namjenom, kao i agregiranjem kompetencija u tom području kako bi se osigurala kritična masa i izvrsnost.
- (38) U rujnu 2017. Komisija je predložila paket inicijativa kojima se uspostavlja sveobuhvatan pristup Unije kibersigurnosti radi jačanja kapaciteta Europe za odgovor na kibernapade i kiberprijetnje te jačanja tehnoloških i industrijskih kapaciteta u tom području. Taj paket uključuje Uredbu (EU) 2019/881 Europskog parlamenta i Vijeća¹.

¹ Uredba (EU) 2019/881 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o ENISA-i (Agencija Europske unije za kibersigurnost) te o kibersigurnosnoj certifikaciji u području informacijske i komunikacijske tehnologije i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 526/2013 (Akt o kibersigurnosti) (SL L 151, 7.6.2019., str. 15.).

- (39) Povjerenje je preduvjet za funkcioniranje jedinstvenog digitalnog tržišta. Tehnologije kibersigurnosti kao što su digitalni identiteti, kriptografija i otkrivanje neovlaštenog ulaska te njihova primjena u područjima kao što su financije, industrija 4.0, energetika, prijevoz, zdravstvena skrb i e-uprava ključne su za osiguravanje zaštite i povjerenja građana, javne uprave i poduzeća u mrežne aktivnosti i transakcije.
- (40) Europsko vijeće u svojim je zaključcima od 19. listopada 2017. naglasilo da su za uspješnu izgradnju digitalne Europe Uniji potrebni tržišta rada te sustavi osposobljavanja i obrazovanja koji su primjereni digitalnom dobu i da je potrebno ulagati u digitalne vještine kako bi se svim Europljanima pružile mogućnosti i načini za djelovanje.

- (41) Europsko vijeće u svojim je zaključcima od 14. prosinca 2017. pozvalo države članice, Vijeće i Komisiju da nastave raditi na temama socijalnog samita održanog u Göteborgu u studenome 2017., uključujući europski stup socijalnih prava, kao i obrazovanje i osposobljavanje te ostvarivanje daljnjih rezultata u pogledu Novog programa vještina za Europu. Europsko vijeće također je zatražilo od Komisije, Vijeća i država članica da razmotre moguće mjere koje se odnose na izazove u pogledu vještina povezane s digitalizacijom, kibersigurnošću, medijskom pismenošću i umjetnom inteligencijom te na potrebu za uključivim pristupom obrazovanju i osposobljavanju koji se temelji na cjeloživotnom učenju i usmjeren je na inovacije. Kao odgovor na to Komisija je 17. siječnja 2018. predstavila prvi paket mjera koje se odnose na pitanje ključnih kompetencija, digitalnih vještina, zajedničkih vrijednosti i uključivog obrazovanja. U svibnju 2018. donesen je drugi paket mjera kao nastavak rada na izgradnji europskog prostora obrazovanja do 2025., kojim se također naglašava središnja uloga digitalnih vještina. Medijska pismenost obuhvaća ključne kompetencije (znanje, vještine i stavovi) koje građanima omogućuju da se djelotvorno uključe u dijalog s medijima i drugim pružateljima informacija te da razviju kritičko razmišljanje i vještine cjeloživotnog učenja za socijalizaciju i aktivno građansko sudjelovanje.
- (42) S obzirom na potrebu za cjelovitim pristupom Programom bi također trebalo obuhvatiti područja uključenosti, stjecanja kvalifikacija, osposobljavanja i specijalizacije koja su, uz napredne digitalne vještine, presudna za stvaranje dodane vrijednosti u društvu znanja.

- (43) U svojoj rezoluciji o digitalizaciji europske industrije Europski parlament naveo je da su obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje temelji socijalne kohezije u digitalnom društvu. Nadalje, zahtijevao je da se perspektiva rodne ravnoteže uvrsti u sve digitalne inicijative te naglasio potrebu za rješavanjem problema u pogledu rodnog jaza u sektoru informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) jer je to ključno za dugoročan rast i prosperitet Europe.

- (44) Napredne digitalne tehnologije koje podržava Program, kao što su računalstvo visokih performansi, kibersigurnost i umjetna inteligencija, sada su u dovoljno zreloj fazi da iz faze istraživanja prijeđu u širu uporabu u Uniji te da se njihova provedba i razvoj odvijaju na razini Unije. Jednako kao uvođenje tih tehnologija odgovor na razini Unije zahtijeva i dimenzija naprednih digitalnih vještina. Potrebno je proširiti, povećati i učiniti dostupnima diljem Unije mogućnosti osposobljavanja u području naprednih digitalnih vještina, uključujući kompetencije u području zaštite podataka. U protivnom bi moglo doći do prepreka nesmetanom uvođenju naprednih digitalnih tehnologija te do negativnih posljedica za opću konkurentnost gospodarstva Unije. Djelovanja koja se podupiru Programom dopunjavaju ona koja se podupiru Europskim socijalnim fondom plus (ESF+), Europskim fondom za regionalni razvoj (ERDF) i programom Erasmus+ koji su uspostavljeni uredbama Europskog parlamenta i Vijećate programom Obzor Europa. Ta će djelovanja biti usmjerena na radnu snagu u Uniji u privatnom i javnom sektoru, osobito stručnjake u području IKT-a i druge stručnjake povezane s tim područjem, te studente, polaznike i predavače. Pod pojmom „radna snaga” podrazumijeva se ekonomski aktivno stanovništvo te se njime obuhvaćaju i zaposleni radnici i samozaposlene osobe te nezaposleni.

- (45) Modernizacija javnih uprava i usluga s pomoću digitalizacije ključna je za smanjenje administrativnog opterećenja za poduzeća, uključujući MSP-ove, i građane općenito, što se može postići bržom, praktičnijom i povoljnijom interakcijom s javnim tijelima te pružanjem učinkovitijih, transparentnijih i kvalitetnijih usluga građanima i poduzećima, istodobno povećavajući učinkovitost javne potrošnje. Budući da brojne usluge od javnog interesa već imaju dimenziju Unije, podupiranjem njihove provedbe i uvođenja na razini Unije trebalo bi osigurati da će građani i poduzeća moći ostvariti korist od pristupa visokokvalitetnim digitalnim uslugama diljem Unije koje su, ako je to moguće, višejezične. Nadalje, očekuje se da će se potporom Unije u tom području potaknuti ponovna uporaba informacija javnog sektora.
- (46) Digitalizacija može svima olakšati i poboljšati dostupnost bez prepreka, što uključuje i starije osobe, osobe sa smanjenom pokretljivošću ili s invaliditetom te osobe u udaljenim ili ruralnim područjima.
- (47) Digitalna transformacija u područjima od javnog interesa, kao što su zdravstvena skrb, mobilnost, pravosuđe, praćenje Zemlje ili okoliša, sigurnost, smanjenje emisija ugljika, energetska infrastruktura, obrazovanje i osposobljavanje te kultura, zahtijeva nastavak i proširenje infrastruktura digitalnih usluga, kojima se omogućuje sigurna prekogranična razmjena podataka i potiče razvoj na nacionalnoj razini. Koordinacijom tih infrastruktura digitalnih usluga na temelju ove Uredbe na najbolji bi se način ostvario potencijal za iskorištavanje sinergija.

- (48) Uvođenje potrebnih digitalnih tehnologija, posebno onih u okviru specifičnih ciljeva „računalstvo visokih performansi”, „umjetna inteligencija” te „kibersigurnost i povjerenje”, ključno je da bi se imalo koristi od digitalne transformacije te bi ga mogle nadopuniti druge vodeće najnaprednije tehnologije i tehnologije budućnosti kao što su tehnologije distribuirane glavne knjige (npr. lanac blokova).
- (49) Digitalnom transformacijom građanima trebalo bi omogućiti da na siguran način preko granica pristupaju svojim osobnim podacima, upotrebljavaju ih i njima upravljaju, bez obzira na to gdje se građani ili podaci nalaze.
- (50) U Izjavi iz Tallinna o e-upravi od 6. listopada 2017. ministri nadležni za politiku i koordinaciju e-uprave iz država članica i zemalja članica Europskog udruženja slobodne trgovine zaključili su da se zbog digitalnog napretka njihova društva i gospodarstva mijenjaju iz temelja, dovodeći pritom u pitanje djelotvornost prethodno razvijenih politika u brojnim područjima kao i ulogu i funkciju javne uprave općenito te da je njihova dužnost predvidjeti s time povezane izazove i upravljati njima kako bi zadovoljili potrebe građana i poduzeća te ispunili njihova očekivanja.
- (51) Modernizacija europskih javnih uprava jedan je od ključnih prioriteta za uspješnu provedbu jedinstvenog digitalnog tržišta. U evaluaciji strategije jedinstvenog digitalnog tržišta sredinom provedbenog razdoblja naglašena je potreba za jačanjem transformacije javnih uprava i osiguravanjem jednostavnog, pouzdanog i nesmetanog pristupa javnim uslugama za građane.

- (52) Godišnji pregled rasta koji je Komisija objavila 2017. pokazuje da kvaliteta europskih javnih uprava ima izravan učinak na gospodarsko okruženje te da je stoga od ključne važnosti za poticanje produktivnosti, konkurentnosti, gospodarske suradnje, održivog rasta, zapošljavanja i visokokvalitetnih radnih mjesta. Učinkovite i transparentne javne uprave te djelotvorni pravosudni sustavi neophodni su osobito za podupiranje gospodarskog rasta i pružanje visokokvalitetnih usluga građanima i poduzećima.
- (53) Interoperabilnost europskih javnih usluga odnosi se na upravu na svim razinama: na razini Unije, na nacionalnoj, na regionalnoj i na lokalnoj razini. Osim što se njome uklanjaju prepreke funkcioniranju unutarnjeg tržišta, interoperabilnost olakšava prekograničnu suradnju, promicanje europskih standarda i uspješnu provedbu politika te nudi veliki potencijal za izbjegavanje prekograničnih elektroničkih prepreka, uz dodatno osiguravanje nastanka novih zajedničkih javnih usluga na razini Unije te konsolidacije takvih usluga u razvoju. Kako bi se otklonila rascjepkanost europskih javnih usluga te podržale temeljne slobode i operativno međusobno priznavanje u Uniji, trebalo bi promicati cjelovit međusektorski i prekogranični pristup interoperabilnosti na najdjelotvorniji način kojim se može najbolje odgovoriti na potrebe krajnjih korisnika. Takav pristup znači da interoperabilnost treba razumjeti u širem smislu, od tehničkih do pravnih aspekata te obuhvaćajući elemente politike u tom području. U skladu s tim raspon aktivnosti trebao bi nadilaziti uobičajeni životni ciklus rješenja te uključivati sve elemente intervencije kojima bi se podržali svi potrebni okvirni uvjeti za održivu interoperabilnost u širem smislu. Programom bi također trebalo olakšati uzajamno obogaćivanje različitih nacionalnih inicijativa, što dovodi do razvoja digitalnog društva.

- (54) Programom bi trebalo poticati rješenja otvorenog koda kako bi se omogućila ponovna uporaba, povećalo povjerenje i osigurala transparentnost. Takav će pristup imati pozitivan učinak na održivost financiranih projekata.
- (55) Očekuje se da će za posebna djelovanja namijenjena provedbi okvira interoperabilnosti i interoperabilnosti razvijenih rješenja biti dodijeljena proračunska sredstva u iznosu od 194 milijuna EUR.
- (56) U rezoluciji Europskog parlamenta o digitalizaciji europske industrije istaknuta je važnost oslobađanja dostatnog javnog i privatnog financiranja za digitalizaciju industrije Europe.
- (57) Komisija je 19. travnja 2016. donijela inicijativu „Digitalizacija europske industrije” kako bi osigurala da svaka industrija u Europi, neovisno o veličini, lokaciji i sektoru, može u potpunosti iskoristiti mogućnosti koje proizlaze iz digitalnih inovacija. To je od osobite važnosti za MSP-ove u kulturnim i kreativnim sektorima.
- (58) Europski gospodarski i socijalni odbor pozdravio je komunikaciju Komisije o digitalizaciji europske industrije te smatra da je ta komunikacija zajedno s popratnim dokumentima „prvi korak u velikom europskom programu rada koji će se provoditi u uskoj međusobnoj suradnji svih zainteresiranih javnih i privatnih strana”.

- (59) Za postizanje predviđenih ciljeva možda će biti potrebno iskoristiti potencijal komplementarnih tehnologija u području umrežavanja i računalstva, kako je navedeno u komunikaciji Komisije o digitalizaciji europske industrije, u kojoj je „dostupnost vrhunske infrastrukture umrežavanja i oblaka” prepoznata kao osnovna sastavnica digitalizacije industrije.
- (60) Pružanjem jedinstvenog skupa pravila izravno primjenjivih u pravnim porecima država članica Uredbom (EU) 2016/679 jamči se slobodan protok osobnih podataka među državama članicama te ojačava povjerenje i sigurnost pojedinaca, što su dva nezaobilazna elementa za postizanje uistinu jedinstvenog digitalnog tržišta. Svim djelovanjima poduzetima u okviru Programa koja uključuju obradu osobnih podataka trebalo bi stoga doprinijeti nesmetanoj provedbi te uredbe, primjerice u području umjetne inteligencije i tehnologija distribuirane glavne knjige (npr. lanac blokova). Tim bi se djelovanjima trebala pružiti potpora razvoju digitalnih tehnologija koje su u skladu s obvezama u pogledu tehničke i integrirane zaštite podataka.
- (61) Program bi trebalo provoditi uz potpuno poštovanje okvira Unije i međunarodnog okvira za zaštitu i provedbu intelektualnog vlasništva. Djelotvorna zaštita intelektualnog vlasništva ima ključnu ulogu u području inovacija te je stoga nužna za djelotvornu provedbu Programa.

- (62) Treće zemlje koje su članice Europskoga gospodarskog prostora mogu sudjelovati u programima Unije u okviru suradnje uspostavljene Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru¹, kojim se predviđa provedba programâ na temelju odluke donesene na temelju tog sporazuma. Treće zemlje također mogu sudjelovati na temelju drugih pravnih instrumenata. Tim bi se instrumentima trebalo moći predvidjeti djelomično pridruživanje, odnosno pridruživanje ograničenom broju specifičnih ciljeva koji se nastoje ostvariti u okviru Programa. U ovu bi Uredbu trebalo unijeti posebnu odredbu kojom se od trećih zemalja zahtijeva da dodijele odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti.
- (63) Tijela kojima je povjerena zadaća provedbe Programa trebala bi se pridržavati odredaba primjenjivih na institucije Unije te nacionalnog prava u vezi s postupanjem s podacima, posebno s osjetljivim neklasificiranim podacima i klasificiranim podacima EU-a. Zbog sigurnosnih razloga za specifični cilj „kibersigurnost i povjerenje” iz pozivâ na podnošenje prijedlogâ i pozivâ za podnošenje ponuda u okviru Programa može biti nužno isključenje pravnih subjekata pod kontrolom iz trećih zemalja. U iznimnim slučajevima takva bi isključenja mogla biti nužna i za specifične ciljeve „računalstvo visokih performansi” i „umjetna inteligencija”. Sigurnosni razlozi za takva isključenja trebali bi biti razmjerni i propisno opravdani uz upućivanje na rizike do kojih bi dovelo uključivanje takvih subjekata.

¹ SL L 1, 3.1.1994., str. 3.

- (64) Uzimajući u obzir važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s obvezama Unije u pogledu provedbe Pariškog sporazuma, donesenog u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime¹, i u pogledu ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, Programom se namjerava doprinijeti uključivanju djelovanja u području klime i ostvarivanju općeg cilja od 30 % proračunskih rashoda Unije za podupiranje klimatskih ciljeva i ambicije da se 7,5 % proračuna odnosi na rashode u području bioraznolikosti u 2024. i 10 % u 2026. i 2027., uzimajući pritom u obzir postojeća preklapanja između ciljeva u području klime i bioraznolikosti. Odgovarajuća djelovanja trebalo bi utvrditi tijekom pripreme i provedbe Programa te bi ih trebalo ponovno procijeniti u kontekstu relevantnih evaluacija i postupaka preispitivanja.
- (65) Budući da se radi o novom programu, korisno je u prilogu navesti tehnički opis opsega djelovanja Programa. Komisija bi pri pripremi programâ rada trebala uzeti u obzir taj tehnički opis iz tog priloga, a programi rada trebali bi biti usklađeni sa specifičnim ciljevima utvrđenima u ovoj Uredbi.

¹ SL L 282, 19.10.2016., str. 4.

- (66) Programe rada trebalo bi u načelu donijeti kao višegodišnje programe rada, obično svake dvije godine, ili, ako je to opravdano zbog potreba povezanih s provedbom programa, kao godišnje programe rada. Oblike financiranja od strane Unije i načine izvršenja Programa trebalo bi odabrati na temelju njihove sposobnosti da ostvare specifične ciljeve djelovanja i postignu rezultate, uzimajući u obzir osobito troškove kontrole, administrativno opterećenje i očekivani rizik od neusklađenosti. Taj odabir trebao bi uključivati razmatranje uporabe jednokratnih iznosa, paušalnih stopa i jediničnih troškova te financiranja koje nije povezano s troškovima, kako je navedeno u članku 125. stavku 1. Financijske uredbe.

- (67) Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) radi izmjene Priloga I. ovoj Uredbi kako bi se uzelo u obzir tehnološke promjene i kretanja na tržištu, u pogledu djelovanja koja su u njemu utvrđena na način koji je u skladu s ciljevima ove Uredbe i radi izmjene Priloga II. ovoj Uredbi u pogledu mjerljivih pokazatelja kada se to smatra potrebnim te radi dopune ove Uredbe odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

- (68) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u vezi s odabirom subjekata koji čine početne i dodatne europske centre za digitalne inovacije i u vezi s donošenjem programâ rada za specifične ciljeve 2, 4 i 5 te za moguća druga djelovanja u okviru izravnog upravljanja za specifične ciljeve 1 i 3 kako bi se ciljevi Programa ostvarili u skladu s prioritetima Unije i država članica, osiguravajući pritom dosljednost, transparentnost i kontinuitet zajedničkog djelovanja Unije i država članica. Te bi provedbene ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹. Za djelovanja kojima se neizravno upravlja programi rada donose se u skladu s pravilima upravnih odbora tijela kojima je povjerena zadaća provedbe Programa.
- (69) Ovom se Uredbom poštuju temeljna prava i načela priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”), osobito ona koja se odnose na zaštitu osobnih podataka, slobodu izražavanja i informiranja, slobodu poduzetništva, zabranu diskriminacije, zdravstvenu zaštitu, zaštitu potrošača te pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje. Države članice trebale bi primjenjivati ovu Uredbu u skladu s tim pravima i načelima.

¹ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (70) Na ovu se Uredbu primjenjuju horizontalna financijska pravila koja su Europski parlament i Vijeće donijeli na temelju članka 322. UFEU-a. Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi i njima se osobito određuje postupak donošenja i izvršenja proračuna Unije s pomoću bespovratnih sredstava, nagrada, nabave i neizravnog upravljanja te predviđaju provjere odgovornosti financijskih izvršitelja. Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a uključuju i opći režim uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije.
- (71) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, to jest podupiranje i ubrzavanje digitalne transformacije europskoga gospodarstva, industrije i društva, usmjeravanje njezine koristi prema građanima, javnoj upravi i poduzećima diljem Unije te poboljšanje konkurentnosti Europe u globalnom digitalnom gospodarstvu, istodobno doprinoseći premošćivanju digitalnog jaza diljem Unije i jačajući stratešku autonomiju Unije, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog njihovog opsega i učinaka oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

- (72) Kako bi se osigurao kontinuitet pružanja potpore u relevantnom području politike i omogućila provedba od početka VFO-a za razdoblje 2021. – 2027., ova bi Uredba trebala hitno stupiti na snagu te bi se trebala primjenjivati s retroaktivnim učinkom od 1. siječnja 2021.
- (73) Odluku (EU) 2015/2240 Europskog parlamenta i Vijeća¹ trebalo bi stoga staviti izvan snage,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

¹ Odluka (EU) 2015/2240 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o uspostavi programa interoperabilnih rješenja i zajedničkih okvira za europske javne uprave, poduzetnike i građane (program ISA²) kao sredstva modernizacije javnog sektora (SL L 318, 4.12.2015., str. 1.).

Poglavlje I.

Opće odredbe

Članak 1.

Predmet

Ovom Uredbom uspostavlja se program Digitalna Europa („Program”) tijekom trajanja VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.

Ovom Uredbom utvrđuju se ciljevi Programa, njegov proračun za razdoblje od 2021. do 2027., oblici financiranja sredstvima Unije i pravila za osiguravanje tog financiranja.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „operacija mješovitog financiranja” znači djelovanje koje se podupire iz proračuna Unije, među ostalim u okviru mehanizma ili platforme mješovitog financiranja kako je definirano u članku 2. točki 6. Financijske uredbe, u kojima se kombiniraju bespovratni oblici potpore ili financijski instrumenti iz proračuna Unije i povratni oblici potpore iz razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija te komercijalnih financijskih institucija i ulagatelja;

2. „pravni subjekt” znači fizička osoba ili pravna osoba osnovana i priznata kao takva u skladu s pravom Unije, nacionalnim pravom ili međunarodnim pravom, koja ima pravnu osobnost i sposobnost djelovati u vlastito ime, izvršavati prava i podlijevati obvezama, ili subjekt koji nema pravnu osobnost kako je navedeno u članku 197. stavku 2. točki (c) Financijske uredbe;
3. „pridružena zemlja” znači treća zemlja koja je stranka sporazuma s Unijom kojim se omogućuje njezino sudjelovanje u Programu na temelju članka 10.;
4. „međunarodna organizacija europskog interesa” znači međunarodna organizacija čiju većinu čine države članice ili čije je sjedište u državi članici;
5. „europski centar za digitalne inovacije” znači pravni subjekt odabran u skladu s člankom 16. kako bi izvršavao zadaće u okviru Programa, osobito izravnim pružanjem ili osiguravanjem pristupa tehnološkom stručnom znanju i objektima za eksperimentiranje, kao što su oprema i softverski alati za omogućivanje digitalne transformacije industrije, kao i olakšavanjem pristupa financiranju, te je otvoren poduzećima svih oblika i veličina, posebno MSP-ovima, poduzećima srednje tržišne kapitalizacije i rastućim poduzećima te javnim upravama diljem Unije;

6. „napredne digitalne vještine” znači vještine i stručne kompetencije koje zahtijevaju znanje i iskustvo potrebne za razumijevanje, dizajniranje, razvoj, upravljanje, testiranje, uvođenje, uporabu i održavanje tehnologija, proizvoda i usluga koji se podupiru Programom kako je navedeno u članku 7.;
7. „europsko partnerstvo” znači europsko partnerstvo kako je definirano u članku 2. točki 3. Uredbe (EU) 2021/...⁺;
8. „malo ili srednje poduzeće” ili „MSP” znači mikropoduzeće, malo ili srednje poduzeće kako je definirano u članku 2. Priloga Preporuci Komisije 2003/361/EZ¹;
9. „kibersigurnost” znači sve aktivnosti koje su nužne za zaštitu od kiberprijetnji mrežnih i informacijskih sustava, korisnika tih sustava i drugih osoba na koje one utječu;
10. „infrastrukture digitalnih usluga” znači infrastrukture kojima se omogućuje elektronička dostava umreženih usluga, obično putem interneta;
11. „pečat izvrsnosti” znači oznaka kvalitete koja pokazuje da je prijedlog podnesen na poziv na podnošenje prijedlogâ u okviru Programa premašio sve pragove evaluacije utvrđene u programu rada, ali nije mogao biti financiran zbog nedostatka sredstava dostupnih za taj poziv na podnošenje prijedlogâ u programu rada, no mogao bi primiti potporu iz drugih Unijinih ili nacionalnih izvora financiranja;

⁺ SL: Molimo u tekst unijeti broj uredbe iz dokumenta ST 7064/20 (2018/0224(COD))

¹ Preporuka Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

12. „eksaskalaran” znači, u kontekstu računalnih sustava, onaj koji može izvršiti 10^{18} (deset na osamnaestu) operacija s pomičnim zarezom u sekundi.

Članak 3.

Ciljevi Programa

1. Opći su ciljevi Programa podupirati i ubrzati digitalnu transformaciju europskoga gospodarstva, industrije i društva, usmjeriti njezine koristi prema građanima, javnoj upravi i poduzećima diljem Unije te poboljšati konkurentnost Europe u globalnom digitalnom gospodarstvu, istodobno doprinoseći premošćivanju digitalnog jaza diljem Unije i jačajući stratešku autonomiju Unije cjelovitom, međusektorskom i prekograničnom potporom te snažnijim doprinosom Unije.

Program se prema potrebi provodi u bliskoj koordinaciji s drugim programima Unije te se njime nastoji:

- (a) ojačati i promicati europske kapacitete u područjima ključnih digitalnih tehnologija putem njihova sveobuhvatnog uvođenja;
- (b) u privatnom sektoru i u područjima od javnog interesa, povećati širenje i prihvatanje europskih ključnih digitalnih tehnologija, uz promicanje digitalne transformacije i pristupa digitalnim tehnologijama.

2. Program ima pet međusobno povezanih specifičnih ciljeva:
- (a) specifični cilj 1 - računalstvo visokih performansi
 - (b) specifični cilj 2 - umjetna inteligencija
 - (c) specifični cilj 3 - kibersigurnost i povjerenje
 - (d) specifični cilj 4 - napredne digitalne vještine
 - (e) specifični cilj 5 - uvođenje i najbolja uporaba digitalnih kapaciteta te interoperabilnost.

Članak 4.

Specifični cilj 1 - računalstvo visokih performansi

1. Financijskim doprinosom Unije u okviru specifičnog cilja 1 - računalstvo visokih performansi nastoje se postići sljedeći operativni ciljevi:
- (a) uvođenje, koordinacija na razini Unije i rad integriranih, na potražnju usmjerenih visokokvalitetnih eksaskalarnih superračunala i podatkovne infrastrukture kojima se upravlja aplikacijama, koji su lako dostupni javnim i privatnim korisnicima, posebno MSP-ovima, bez obzira na to u kojoj se državi članici nalaze, te su lako dostupni za potrebe istraživanja, u skladu s Uredbom (EU) 2018/1488;

- (b) uvođenje operativne tehnologije odmah spremne za uporabu koja je rezultat istraživanja i inovacija radi izgradnje integriranog Unijina ekosustava računalstva visokih performansi, što obuhvaća različite aspekte segmenata znanstvenog i industrijskog vrijednosnog lanca, uključujući hardver, softver, aplikacije, usluge, međupovezanost i digitalne vještine, uz visoku razinu sigurnosti i zaštite podataka;
- (c) uvođenje i rad post-eksaskalarne infrastrukture, uključujući integraciju s tehnologijama kvantnog računalstva i istraživačkim infrastrukturama za računalnu znanost, te poticanje razvoja unutar Unije hardvera i softvera potrebnih za to uvođenje.

- 2. Djelovanja u okviru specifičnog cilja 1 provode se ponajprije putem Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi uspostavljenog Uredbom (EU) 2018/1488.

Članak 5.

Specifični cilj 2 - umjetna inteligencija

1. Financijskim doprinosom Unije u okviru specifičnog cilja 2 - umjetna inteligencija, nastoje se postići sljedeći operativni ciljevi:
 - (a) izgradnja i jačanje ključnih kapaciteta umjetne inteligencije i znanja u Uniji, uključujući izgradnju i jačanje podatkovnih resursa visoke kvalitete te odgovarajućih mehanizama razmjene i knjižnica algoritama, uz istodobno jamčenje pristupa koji je usmjeren na čovjeka i uključiv te kojim se poštuju vrijednosti Unije;
 - (b) osiguravanje pristupa kapacitetima iz točke (a) za poduzeća, posebno MSP-ove i novoosnovana poduzeća, te za civilno društvo, neprofitne organizacije, istraživačke ustanove, sveučilišta i javne uprave, kako bi se njihov doprinos europskom društvu i gospodarstvu maksimalno iskoristio;
 - (c) jačanje i umrežavanje objekata za testiranje umjetne inteligencije i eksperimentiranje s njom u državama članicama;
 - (d) razvoj i osnaživanje komercijalne primjene i sustavâ proizvodnje radi olakšavanja integracije tehnologija u vrijednosne lance i razvoja inovativnih poslovnih modela te radi skraćivanja vremena koje treba proći od inovacije do komercijalnog iskorištavanja, te poticanje prihvaćanja rješenja utemeljenih na umjetnoj inteligenciji u područjima od javnog interesa i u društvu.

Rješenja utemeljena na umjetnoj inteligenciji i podaci stavljani na raspolaganje moraju poštovati načelo privatnosti i tehničke sigurnosti te u potpunosti biti u skladu sa zakonodavstvom o zaštiti podataka.

2. Komisija, u skladu s pravom Unije i međunarodnim pravom, uključujući Povelju, i uzimajući u obzir, među ostalim, preporuke skupine stručnjaka na visokoj razini o umjetnoj inteligenciji, utvrđuje etičke zahtjeve u programima rada u okviru specifičnog cilja 2. Pozivi na podnošenje prijedlogâ, pozivi za podnošenje ponuda i sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava obuhvaćaju relevantne zahtjeve utvrđene u tim programima rada.

Ako je to primjereno, Komisija provodi provjere radi osiguravanja ispunjavanja tih etičkih zahtjeva. Financiranje djelovanja koja nisu u skladu s etičkim zahtjevima može se suspendirati, ukinuti ili smanjiti u bilo kojem trenutku u skladu s Financijskom uredbom.

3. Djelovanja u okviru specifičnog cilja 2 provode se ponajprije izravnim upravljanjem.

Etički i pravni zahtjevi iz ovog članka primjenjuju se na sva djelovanja iz specifičnog cilja 2, neovisno o načinu izvršenja.

Članak 6.

Specifični cilj 3 - kibersigurnost i povjerenje

1. Financijskim doprinosom Unije u okviru specifičnog cilja 3 - kibersigurnost i povjerenje nastoje se postići sljedeći operativni ciljevi:
 - (a) pružanje potpore povećanju i nabavi napredne opreme, alata i podatkovne infrastrukture za kibersigurnost, zajedno s državama članicama, radi postizanja visoke zajedničke razine kibersigurnosti na europskoj razini, u potpunosti u skladu sa zakonodavstvom o zaštiti podataka i temeljnim pravima uz osiguravanje strateške autonomije Unije;
 - (b) pružanje potpore izgradnji i najboljoj uporabi europskog znanja, kapaciteta i vještina povezanih s kibersigurnošću te dijeljenje i promicanje primjera najboljih praksi;
 - (c) osiguravanje širokog uvođenja djelotvornih najsuvremenijih kibersigurnosnih rješenja u cijelom europskom gospodarstvu, pri čemu se posebna pozornost pridaje javnim tijelima i MSP-ovima;
 - (d) jačanje kapaciteta država članica i privatnog sektora kako bi im se pomoglo uskladiti s Direktivom (EU) 2016/1148 Europskog parlamenta i Vijeća¹, među ostalim putem mjera kojima se podupire prihvaćanje najboljih praksi u području kibersigurnosti;

¹ Direktiva (EU) 2016/1148 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2016. o mjerama za visoku zajedničku razinu sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava širom Unije (SL L 194, 19.7.2016., str. 1.).

- (e) poboljšanje otpornosti na kibernetičke napade, doprinos povećanju osviještenosti o rizicima i znanja o kibersigurnosnim procesima, podupiranje javnih i privatnih organizacija u postizanju osnovnih razina kibersigurnosti, primjerice uvođenjem prolaznog šifriranja podataka i ažuriranja softvera;
- (f) unapređivanje suradnje civilnih i obrambenih sfera s obzirom na projekte, usluge, kompetencije i primjene s dvostrukom namjenom u kibersigurnosti, u skladu s uredbom o osnivanju Europskog stručnog centra za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti i mreže nacionalnih koordinacijskih centara („Uredba o stručnom centru u području kibersigurnosti”).

- 2. Djelovanja u okviru specifičnog cilja 3 provode se ponajprije putem Europskog stručnog centra za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti, te mreže nacionalnih koordinacijskih centara u skladu s Uredbom o stručnom centru u području kibersigurnosti.

Članak 7.

Specifični cilj 4 - napredne digitalne vještine

1. Financijskim doprinosom Unije u okviru specifičnog cilja 4 - napredne digitalne vještine podupire se razvoj naprednih digitalnih vještina u područjima obuhvaćenima Programom u svrhu doprinosa povećanju europske baze talenata, premošćivanja digitalnog jaza i poticanja veće profesionalnosti, osobito u pogledu računalstva visokih performansi i računalstva u oblaku, analitike velikih količina podataka, kibersigurnosti, tehnologija distribuirane glavne knjige (npr. lanac blokova), kvantnih tehnologija, robotike i umjetne inteligencije, pritom uzimajući u obzir rodnu ravnotežu. Kako bi se riješio problem neusklađenosti ponuđenih i traženih vještina te potaknula specijalizacija u području digitalnih tehnologija i aplikacija, financijskim doprinosom nastoje se postići sljedeći operativni ciljevi:
 - (a) pružanje potpore osmišljavanju i izvedbi visokokvalitetnog dugotrajnog osposobljavanja i tečajeva, uključujući kombinirano učenje, za studente i radnu snagu;
 - (b) pružanje potpore osmišljavanju i izvedbi visokokvalitetnog kratkotrajnog osposobljavanja i tečajeva za radnu snagu, posebno u MSP-ovima i javnom sektoru;
 - (c) pružanje potpore visokokvalitetnom osposobljavanju na radnom mjestu i radnoj praksi za studente, uključujući stažiranje, i radnu snagu, posebno u MSP-ovima i javnom sektoru.
2. Djelovanja u okviru specifičnog cilja 4 provode se ponajprije izravnim upravljanjem.

Članak 8.

Specifični cilj 5 - uvođenje i najbolja uporaba digitalnih kapaciteta te interoperabilnost

1. Financijskim doprinosom Unije u okviru specifičnog cilja 5 - uvođenje i najbolja uporaba digitalnih kapaciteta te interoperabilnost nastoje se postići sljedeći operativni ciljevi uz istodobno premošćivanje digitalnog jaza:
 - (a) pružanje potpore javnom sektoru i područjima od javnog interesa, kao što su zdravlje i skrb, obrazovanje, pravosuđe, carina, promet, mobilnost, energetika, okoliš, kulturni i kreativni sektori, uključujući relevantna poduzeća s poslovnim nastanom u Uniji, kako bi se na djelotvoran način moglo uvesti najsuvremenije digitalne tehnologije, kao što su računalstvo visokih performansi, umjetna inteligencija i kibersigurnost, te imati pristup njima;
 - (b) uvođenje, rad i održavanje transeuropskih interoperabilnih najsuvremenijih infrastruktura digitalnih usluga diljem Unije, uključujući povezane usluge, kao nadopuna nacionalnim i regionalnim djelovanjima;
 - (c) podupiranje integracije i uporabe transeuropskih infrastruktura digitalnih usluga i dogovorenih europskih digitalnih standarda u javnom sektoru i u područjima od javnog interesa radi olakšavanja troškovno učinkovite provedbe i interoperabilnosti;

- (d) olakšavanje razvoja, ažuriranja i uporabe rješenja i okvira od strane javnih uprava, poduzeća i građana, uključujući rješenja otvorenog koda te ponovnu uporabu interoperabilnih rješenja i okvira;
- (e) pružanje, javnom sektoru i industriji Unije, posebno MSP-ovima, jednostavnog pristupa testiranju i pokusnom izvođenju digitalnih tehnologija te povećanje njihove uporabe, uključujući prekograničnu uporabu;
- (f) podupiranje prihvaćanja od strane javnog sektora i industrije Unije, posebno MSP-ova i novoosnovanih poduzeća, naprednih digitalnih i povezanih tehnologija, uključujući osobito računalstvo visokih performansi, umjetnu inteligenciju, kibersigurnost te druge vodeće najnaprednije tehnologije i tehnologije budućnosti poput tehnologija distribuirane glavne knjige (npr. lanac blokova);
- (g) podupiranje osmišljavanja, testiranja, provedbe te uvođenja i održavanja interoperabilnih digitalnih rješenja, uključujući rješenja digitalne uprave, za javne usluge na razini Unije koje se isporučuju preko platforme s ponovno upotrebljivim rješenjima utemeljenima na podacima, usmjereno na poticanje inovacija i uspostavu zajedničkih okvira kako bi se ostvario puni potencijal usluga javnih uprava za građane i poduzeća;
- (h) osiguravanje kontinuiranog kapaciteta na razini Unije kako bi se predvodilo u digitalnom razvoju uz promatranje i analizu digitalnih trendova koji se brzo mijenjaju te prilagodbu njima, kao i dijeljenje i promicanje primjera najboljih praksi;

- (i) podupiranje suradnje usmjerene na postizanje europskog ekosustava za pouzdane infrastrukture za dijeljenje podataka i digitalne infrastrukture s pomoću, među ostalim, usluga i aplikacija temeljenih na tehnologijama distribuirane glavne knjige (npr. lanac blokova), uključujući potporu za interoperabilnost i standardizaciju te poticanje uvođenja prekograničnih aplikacija Unije temeljenih na tehničkoj sigurnosti i privatnosti, poštujući pritom zakonodavstvo o zaštiti potrošača i podataka;
 - (j) nadogradnja i jačanje europskih centara za digitalne inovacije i njihove mreže.
2. Djelovanja u okviru specifičnog cilja 5 provode se ponajprije izravnim upravljanjem.

Članak 9.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2027. iznosi 7 588 000 000 EUR u tekućim cijenama.
2. Okvirna raspodjela iznosa iz stavka 1. jest kako slijedi:
 - (a) 2 226 914 000 EUR za specifični cilj 1 - računalstvo visokih performansi;
 - (b) 2 061 956 000 EUR za specifični cilj 2 - umjetna inteligencija;

- (c) 1 649 566 000 EUR za specifični cilj 3 - kibersigurnost i povjerenje;
- (d) 577 347 000 EUR za specifični cilj 4 - napredne digitalne vještine;
- (e) 1 072 217 000 EUR za specifični cilj 5 - uvođenje i najbolja uporaba digitalnih kapaciteta te interoperabilnost.

- 3. Iznos naveden u stavku 1. može se upotrijebiti i za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu Programa, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, među ostalim upotrebom korporativnih sustava informacijske tehnologije.
- 4. Proračunske obveze za djelovanja koja traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti na više godina u godišnje obroke.
- 5. Sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja mogu se na zahtjev dotične države članice prenijeti u Program, podložno uvjetima utvrđenima u relevantnoj odredbi Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027., među ostalim radi dopune bespovratnih sredstava dodijeljenih djelovanju, do 100 % ukupnih prihvatljivih troškova ako je to moguće, ne dovodeći u pitanje načelo sufinanciranja utvrđeno u članku 190. Financijske uredbe i pravila o državnim potporama. Komisija ta sredstva izvršava izravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe ili neizravno u skladu s točkom (c) tog podstavka. Ta se sredstva upotrebljavaju samo u korist dotične države članice.

6. Ako Komisija nije preuzela pravnu obvezu u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja za sredstva prenesena u skladu sa stavkom 5. ovog članka, pripadajuća nenamjenska sredstva mogu se na zahtjev dotične države članice prenijeti natrag u jedan odgovarajući izvorni program ili više njih, u skladu s uvjetima utvrđenima u relevantnoj odredbi Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027.
7. U skladu s člankom 193. stavkom 2. drugim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe, u propisno opravdanim slučajevima navedenima u odluci o financiranju i tijekom ograničenog razdoblja, djelovanja koja se podupiru u okviru ove Uredbe i s njima povezani troškovi mogu se smatrati prihvatljivima od 1. siječnja 2021. čak i ako su provedeni i nastali prije podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva.

Članak 10.

Treće zemlje pridružene Programu

1. Program je otvoren za sudjelovanje sljedećih trećih zemalja putem pridruživanja ili djelomičnog pridruživanja, u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 3.:
 - (a) članica Europskog udruženja slobodne trgovine koje su članice Europskoga gospodarskog prostora, u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru;

- (b) zemalja pristupnica, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja, u skladu s općim načelima i općim uvjetima za sudjelovanje tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
- (c) zemalja obuhvaćenih europskom politikom susjedstva, u skladu s općim načelima i općim uvjetima za sudjelovanje tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
- (d) ostalih trećih zemalja, u skladu s uvjetima utvrđenima u posebnom sporazumu o sudjelovanju određene treće zemlje u bilo kojem programu Unije, pod uvjetom da se tim sporazumom:
 - i. osigurava pravedna ravnoteža u pogledu doprinosa treće zemlje koja sudjeluje u programima Unije i koristi za tu treću zemlju;
 - ii. utvrđuju uvjeti za sudjelovanje u programima, uključujući izračun financijskih doprinosa za pojedinačne programe, i administrativnim troškovima tih programa;

- iii. trećoj zemlji ne dodjeljuje ovlast za donošenje odluka u pogledu programa Unije;
- iv. jamče prava Unije da osigura dobro financijsko upravljanje i štiti svoje financijske interese.

Doprinosi iz prvog podstavka točke (d) podtočke ii. čine namjenske prihode u skladu s člankom 21. stavkom 5. Financijske uredbe.

- 2. Pridruživanjem ili djelomičnim pridruživanjem trećih zemalja Programu ne dovodi se u pitanje članak 12. stavak 5.

Članak 11.

Međunarodna suradnja

- 1. Unija može surađivati s trećim zemljama kako je navedeno u članku 10., s ostalim trećim zemljama i s međunarodnim organizacijama ili tijelima s poslovnim nastanom u tim zemljama, a osobito u okviru Euromediterranskog partnerstva i Istočnog partnerstva te sa susjednim zemljama, posebno zemljama zapadnog Balkana i zemljama crnomorske regije. Ne dovodeći u pitanje članak 18., povezani nastali troškovi nisu pokriveni Programom.
- 2. Suradnja s trećim zemljama i organizacijama kako je navedena u stavku 1. ovog članka u pogledu specifičnih ciljeva 1, 2 i 3 podliježe članku 12.

Članak 12.

Sigurnost

1. Djelovanja koja se provode u okviru Programa moraju biti u skladu s primjenjivim sigurnosnim propisima, među ostalim s nacionalnim pravom i pravom Unije, a osobito u odnosu na zaštitu klasificiranih podataka od neovlaštenog otkrivanja. U slučaju djelovanja koja se provode izvan Unije i u kojima se upotrebljavaju ili stvaraju klasificirani podaci, uz usklađenost s navedenim zahtjevima takva djelovanja podliježu sporazumu o sigurnosti sklopljenom između Unije i treće zemlje u kojoj se aktivnost provodi.
2. Ako je to primjereno, prijedlozi i ponude koje podnose podnositelji zahtjeva uključuju samoprocjenu sigurnosti kojom se utvrđuju sva sigurnosna pitanja i detaljno razmatra kako pristupiti rješavanju tih pitanja kako bi se ispunili zahtjevi prava Unije i nacionalnog prava.
3. Ako je to primjereno, Komisija ili tijelo kojem je povjerena zadaća provedbe Programa provodi sigurnosno preispitivanje prijedloga za financiranje koje su podnijeli podnositelji zahtjeva, a koji otvaraju pitanja sigurnosti.
4. Ako je to primjereno, djelovanja koja se provode u okviru Programa moraju biti u skladu s Odlukom Komisije (EU, Euratom) 2015/444¹ i pravilima kojima se provodi ta odluka.

¹ Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.).

5. Programom rada može se predvidjeti i da pravni subjekti s poslovnim nastanom u pridruženim zemljama i pravni subjekti s poslovnim nastanom u Uniji, ali pod kontrolom iz trećih zemalja, nisu prihvatljivi za sudjelovanje u svim ili nekim djelovanjima u okviru specifičnog cilja 3 zbog propisno opravdanih sigurnosnih razloga. U takvim slučajevima pozivi na podnošenje prijedlogâ i pozivi za podnošenje ponuda ograničeni su na pravne subjekte s poslovnim nastanom u državama članicama ili za koje se smatra da ondje imaju poslovni nastan te na one koji su pod kontrolom država članica ili državljana država članica.
6. Ako je to propisno opravdano zbog sigurnosnih razloga, programom rada može se predvidjeti i da pravni subjekti s poslovnim nastanom u pridruženim zemljama i pravni subjekti s poslovnim nastanom u Uniji, ali pod kontrolom iz trećih zemalja, mogu biti prihvatljivi za sudjelovanje u svim ili nekim djelovanjima u okviru specifičnih ciljeva 1 i 2 samo ako ispunjavaju zahtjeve koje ti pravni subjekti trebaju ispuniti kako bi se zajamčila zaštita ključnih sigurnosnih interesa Unije i država članica te osigurala zaštita podataka iz klasificiranih dokumenata. Ti se zahtjevi utvrđuju u programu rada.
7. Ako je to primjereno, Komisija ili tijelo kojem je povjerena zadaća provedbe Programa provodi sigurnosne provjere. Financiranje djelovanja koja nisu u skladu sa zahtjevima u pogledu sigurnosti navedenima u ovom članku može se suspendirati, ukinuti ili smanjiti u bilo kojem trenutku, u skladu s Financijskom uredbom.

Članak 13.

Sinergije s drugim programima Unije

1. Programom se omogućuju sinergije s drugim programima Unije, kako je opisano u Prilogu III., osobito putem aranžmana za komplementarno financiranje iz programâ Unije ako to dopuštaju aranžmani upravljanja. Financiranje iz drugih programa može se uvesti na slijedni ili izmjenjujući način ili kombinacijom sredstava, uključujući zajedničko financiranje djelovanja. Komisija osigurava da pri iskorištavanju komplementarnosti Programa s drugim programima Unije nije otežano ostvarivanje specifičnih ciljeva.
2. Komisija u suradnji s državama članicama osigurava sveukupnu dosljednost i komplementarnost Programa s odgovarajućim politikama i programima Unije. S tim ciljem Komisija olakšava utvrđivanje prikladnih mehanizama za koordinaciju među relevantnim tijelima i između tih tijela i Komisije te uspostavlja odgovarajuće alate za praćenje kako bi se sustavno osigurala sinergije između Programa i svih relevantnih instrumenata financiranja Unije. Aranžmanima iz stavka 1. doprinosi se izbjegavanju udvostručavanja i najvećem mogućem povećanju pozitivnog učinka rashoda.

Članak 14.

Provedba i oblici financiranja sredstvima Unije

1. Program se provodi u okviru izravnog upravljanja, u skladu s Financijskom uredbom, ili u okviru neizravnog upravljanja povjeravanjem određenih zadaća provedbe tijelima iz članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) Financijske uredbe, u skladu s člancima od 4. do 8. ove Uredbe. Tijela kojima je povjerena zadaća provedbe Programa mogu odstupiti od pravila o sudjelovanju i širenju utvrđenih u ovoj Uredbi samo ako je takvo odstupanje predviđeno u pravnom aktu kojim se osnivaju ta tijela ili se tim tijelima povjeravaju zadaće izvršenja proračuna ili, za tijela iz članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) podtočke ii., iii. ili v. Financijske uredbe, ako je takvo odstupanje predviđeno u sporazumu o doprinosima i posebne operativne potrebe tih tijela ili priroda djelovanja to zahtijevaju.
2. Programom se može predvidjeti financiranje u bilo kojem od oblika utvrđenih u Financijskoj uredbi, uključujući posebno putem nabave kao primarnog oblika ili bespovratnih sredstava i nagrada.

Ako je za ostvarenje cilja djelovanja potrebna nabava inovativne robe i usluga, bespovratna sredstva mogu se dodijeliti samo korisnicima koji su javni naručitelji ili naručitelji kako su definirani u direktivama 2014/24/EU¹ i 2014/25/EU² Europskog parlamenta i Vijeća.

Ako je za ostvarenje ciljeva djelovanja potrebna isporuka inovativne robe ili usluga koje još nisu šire komercijalno dostupne, javni naručitelj ili naručitelj može odobriti dodjelu više ugovora u okviru istog postupka nabave.

Zbog propisno opravdanih razloga javne sigurnosti javni naručitelj ili naručitelj može zahtijevati da se mjesto izvršenja ugovora nalazi na području Unije.

Programom se može predvidjeti i financiranje u obliku financijskih instrumenata u okviru operacija mješovitog financiranja.

3. Doprinosi mehanizmu uzajamnog osiguranja mogu pokrivati rizik povezan s povratom sredstava koje primatelji duguju i smatraju se dostatnim jamstvom na temelju Financijske uredbe. Primjenjuje se članak 37. Uredbe (EU) 2021/...⁺.

¹ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

² Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

⁺ SL: Molimo u tekst unijeti broj uredbe iz dokumenta ST 7064/20 (2018/0224(COD)).

Članak 15.
Europska partnerstva

Program se može provoditi putem europskih partnerstava i u okviru strateškog planiranja između Komisije i država članica, kako je navedeno u članku 6. Uredbe (EU) 2021/...⁺. Takva provedba može uključivati doprinose postojećim ili novim javno-privatnim partnerstvima u obliku zajedničkih poduzeća osnovanih na temelju članka 187. UFEU-a. Za te doprinose primjenjuju se odredbe te uredbe povezane s europskim partnerstvima.

Članak 16.
Europski centri za digitalne inovacije

1. Tijekom prve godine provedbe Programa uspostavlja se početna mreža europskih centara za digitalne inovacije. Ta početna mreža sastoji se od barem jednog centra po državi članici, osim ako u određenoj državi članici nema kandidata kojeg se može odrediti i odabrati u skladu sa stavcima 2. i 3.

⁺ SL: Molimo u tekst unijeti broj uredbe iz dokumenta ST 7064/20 (2018/0224(COD)).

2. Za potrebe uspostave mreže iz stavka 1. ovog članka svaka država članica određuje subjekte kandidate u skladu sa svojim nacionalnim postupcima te administrativnim i institucijskim strukturama, s pomoću otvorenog i konkurentnog postupka na temelju sljedećih kriterija:
- (a) odgovarajućih kompetencija povezanih s aktivnostima europskih centara za digitalne inovacije iz stavka 6. ovog članka i kompetencija u jednom području ili više njih, kako su utvrđena u članku 3. stavku 2.;
 - (b) odgovarajućeg upravljačkog kapaciteta, osoblja i infrastrukture potrebnih za izvršavanje aktivnosti iz stavka 6. ovog članka;
 - (c) operativnih i pravnih sredstava za primjenu administrativnih i ugovornih pravila te pravila o financijskom upravljanju koja su utvrđena na razini Unije; i
 - (d) odgovarajuće financijske izvedivosti koja odgovara razini sredstava Unije kojima će upravljati i dokazane, ako je to primjereno, putem jamstava koja po mogućnosti izdaje javno tijelo.

3. Komisija provedbenim aktima donosi odluke o odabiru subjekata koji čine početnu mrežu. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 31. stavka 2. Komisija u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir mišljenje svake države članice prije odabira europskog centra za digitalne inovacije na njezinu državnom području.
- Komisija odabire subjekte među subjektima kandidatima koje su države članice odredile na temelju kriterija iz stavka 2. ovog članka i sljedećih dodatnih kriterija:
- (a) sredstava dostupnih za financiranje početne mreže; i
 - (b) potrebe da se početnom mrežom osigura pokrivenost potreba industrije i područja od javnog interesa te osigura sveobuhvatna i uravnotežena zemljopisna pokrivenost i tako poboljša konvergencija između država članica koje primaju sredstva iz Kohezijskog fonda za razdoblje 2021. – 2027. uspostavljenog Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća i drugih država članica, primjerice radi smanjenja digitalnog jaza u geografskom smislu.
4. Ako je to potrebno, Komisija nakon otvorenog i konkurentnog postupka provedbenim aktima donosi odluke o odabiru subjekata koji čine dodatne europske centre za digitalne inovacije. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 31. stavka 2.

Komisija u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir mišljenje države članice prije odabira dodatnog europskog centra za digitalne inovacije na njezinu državnom području.

Komisija odabire dodatne europske centre za digitalne inovacije na način kojim se osigurava široka geografska pokrivenost diljem Europe. Broj subjekata u mreži mora biti dostatan za zadovoljenje potražnje za uslugama centara u određenoj državi članici. Kako bi se pristupilo rješavanju specifičnih ograničenja s kojima se suočavaju najudaljenije regije Unije, mogu se imenovati posebni subjekti za odgovaranje na potrebe takvih regija.

5. Europski centri za digitalne inovacije imaju znatnu ukupnu autonomiju u određivanju načina na koji su organizirani te svojeg sastava i metoda rada.
6. U pogledu provedbe Programa europski centri za digitalne inovacije obavljaju sljedeće aktivnosti u korist industrije Unije, posebno MSP-ova te poduzeća srednje tržišne kapitalizacije, kao i javnog sektora:
 - (a) podizanje svijesti i pružanje stručnosti, znanja i iskustva te usluga u području digitalne transformacije, uključujući objekte za testiranje i eksperimentiranje, ili osiguravanje pristupa njima;
 - (b) pružanje pomoći poduzećima, posebno MSP-ovima i novoosnovanim poduzećima, organizacijama i javnih upravama da uporabom novih tehnologija koje su obuhvaćene Programom postanu konkurentniji i poboljšaju svoje poslovne modele;

- (c) olakšavanje prenošenja stručnosti te znanja i iskustva među regijama, osobito povezivanjem MSP-ova, novoosnovanih poduzeća i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije s poslovnim nastanom u jednoj regiji s europskim centrima za digitalne inovacije s poslovnim nastanom u drugim regijama koji su najprimjereniji za pružanje relevantnih usluga; poticanje razmjene vještina i znanja, zajedničkih inicijativa i dobrih praksi;
- (d) pružanje tematskih usluga, posebno usluga povezanih s umjetnom inteligencijom, računalstvom visokih performansi te kibersigurnošću i povjerenjem javnim upravama, organizacijama javnog sektora, MSP-ovima ili poduzećima srednje tržišne kapitalizacije, ili osiguravanje pristupa tim uslugama;
- (e) pružanje financijske potpore trećim stranama u okviru specifičnog cilja 4.

Za potrebe prvog podstavka točke (d), europski centri za digitalne inovacije mogu se specijalizirati za posebne tematske usluge i ne moraju pružati sve tematske usluge ili pružati te usluge svim kategorijama subjekata iz ovog stavka.

7. Ako europski centar za digitalne inovacije prima financijska sredstva u okviru Programa, to je financiranje u obliku bespovratnih sredstava.

Poglavlje II.

Prihvatljivost

Članak 17.

Prihvatljiva djelovanja

1. Samo djelovanja kojima se doprinosi ostvarenju ciljeva utvrđenih u člancima od 3. do 8. prihvatljiva su za financiranje.
2. Kriteriji prihvatljivosti za djelovanja koja se provode u okviru Programa utvrđeni su u programima rada.

Članak 18.

Prihvatljivi pravni subjekti

1. Sljedeći pravni subjekti prihvatljivi su za sudjelovanje u Programu:
 - (a) pravni subjekti s poslovnim nastanom u:
 - i. državi članici ili prekomorskoj zemlji ili području povezanom s državom članicom;
 - ii. trećoj zemlji pridruženoj Programu u skladu s člancima 10. i 12.;

- (b) svaki drugi pravni subjekt osnovan na temelju prava Unije i svaka međunarodna organizacija europskog interesa.
2. Odstupajući od stavka 1., pravni subjekti s poslovnim nastanom u trećoj zemlji koja nije pridružena Programu prihvatljivi su za sudjelovanje u posebnim djelovanjima ako je njihovo sudjelovanje nužno radi ostvarenja ciljeva Programa. Takvi subjekti snose troškove svojeg sudjelovanja, osim ako je drukčije navedeno u programima rada.
 3. Fizičke osobe nisu prihvatljive za sudjelovanje u Programu, osim za bespovratna sredstva dodijeljena u okviru specifičnog cilja 4.
 4. Programom rada iz članka 24. može se predvidjeti da je sudjelovanje ograničeno samo na korisnike s poslovnim nastanom u državama članicama ili na korisnike s poslovnim nastanom u državama članicama i određenim pridruženim zemljama ili ostalim trećim zemljama ako postoje sigurnosni razlozi za takvo ograničenje ili ako su djelovanja izravno povezana sa strateškom autonomijom Unije. Bilo kakvo ograničenje sudjelovanja pravnih subjekata s poslovnim nastanom u pridruženim zemljama mora biti u skladu s uvjetima relevantnog sporazuma.

Poglavlje III.

Bespovratna sredstva

Članak 19.

Bespovratna sredstva

Bespovratna sredstva u okviru Programa dodjeljuju se te se njima upravlja u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe i mogu pokrivati do 100 % prihvatljivih troškova, ne dovodeći u pitanje načelo sufinanciranja kako je utvrđeno u članku 190. Financijske uredbe. Takva bespovratna sredstva dodjeljuju se te se njima upravlja kako je navedeno za svaki specifični cilj.

Članak 20.

Kriteriji za dodjelu

1. Kriteriji za dodjelu utvrđuju se u programima rada i pozivima na podnošenje prijedlogâ, uzimajući u obzir barem sljedeće elemente:
 - (a) stupanj razrađenosti djelovanja u razvoju projekta;
 - (b) pouzdanost predloženog plana provedbe;
 - (c) potrebu za prevladavanjem financijskih prepreka poput manjka tržišnog financiranja.

2. Ako je primjenjivo, kriterijima za dodjelu u obzir se uzimaju sljedeći elementi:
- (a) poticajni učinak potpore Unije javnim i privatnim ulaganjima;
 - (b) očekivani gospodarski i društveni učinak te učinak na klimu i okoliš;
 - (c) dostupnost i jednostavnost pristupa odgovarajućim uslugama;
 - (d) transeuropska dimenzija;
 - (e) uravnotežena geografska raspodjela u cijeloj Uniji, uključujući premošćivanje geografskog digitalnog jaza i uključujući najudaljenije regije;
 - (f) postojanje plana za dugoročnu održivost;
 - (g) sloboda ponovne uporabe i prilagodbe rezultata projekata;
 - (h) sinergije i komplementarnosti s drugim programima Unije.

Članak 21.

Evaluacija

U skladu s člankom 150. Financijske uredbe zahtjeve za bespovratna sredstva ocjenjuje odbor za evaluaciju koji može u potpunosti ili djelomično biti sastavljen od neovisnih vanjskih stručnjaka.

Poglavlje IV.

Operacije mješovitog financiranja i drugo kombinirano financiranje

Članak 22.

Operacije mješovitog financiranja

Operacije mješovitog financiranja u okviru Programa provode se u skladu s Uredbom (EU) 2021/...⁺ i glavom X. Financijske uredbe.

Članak 23.

Kumulativno i alternativno financiranje

1. Za djelovanje za koje je primljen doprinos iz drugog programa Unije, među ostalim iz sredstava u okviru podijeljenog upravljanja, može se primiti doprinos i na temelju Programa, pod uvjetom da se doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. Na odgovarajući doprinos djelovanju primjenjuju se pravila relevantnog programa Unije. Kumulativno financiranje ne smije premašiti ukupne prihvatljive troškove djelovanja. Potpora iz različitih programa Unije može se izračunati razmjerno u skladu s dokumentima u kojima su utvrđeni uvjeti za potporu.

⁺ SL: Molimo u tekst unijeti broj uredbe iz dokumenta PE-CONS 74/20 (2020/0108(COD)).

2. Kako bi im bio dodijeljen „pečat izvrsnosti” u okviru Programa, djelovanja moraju ispunjavati sve sljedeće uvjete:
- (a) ocijenjena su u pozivu na podnošenje prijedlogâ u okviru Programa;
 - (b) u skladu su s minimalnim zahtjevima u pogledu kvalitete iz tog poziva na podnošenje prijedlogâ;
 - (c) nisu financirana u okviru tog poziva na podnošenje prijedlogâ zbog proračunskih ograničenja.

U skladu s relevantnim odredbama Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027. iz fonda EFRR ili ESF+ može se pružiti potpora za prijedloge podnesene na poziv na podnošenje prijedlogâ u okviru Programa kojima je dodijeljena oznaka „pečat izvrsnosti” u skladu s Programom.

Poglavlje V.

Programiranje, praćenje, evaluacija i kontrola

Članak 24.

Programi rada

1. Program se provodi putem programa rada kako su navedeni u članku 110. Financijske uredbe.

2. Programi rada u načelu se donose kao višegodišnji programi, obično svake dvije godine, i obuhvaćaju opće ciljeve Programa, kao i jedan specifičan cilj ili više njih. Ako je to opravdano posebnim potrebama provedbe, mogu se donijeti i kao godišnji programi.
3. Programi rada usklađeni su sa specifičnim ciljevima Programa, kako su utvrđeni u člancima od 4. do 8., pritom uzimajući u obzir i područja i vrste aktivnosti utvrđene u Prilogu I. Njima se osigurava da se djelovanjima koja se time podupiru ne istiskuje privatno financiranje.
4. Kako bi se uzelo u obzir tehnološke promjene i kretanja na tržištu, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 30. radi izmjene Priloga I. u pogledu aktivnosti koje su u njemu utvrđene na način koji je u skladu sa specifičnim ciljevima Programa, kako su utvrđeni u člancima od 4. do 8.
5. U programima rada navodi se, ako je primjenjivo, cjelokupni iznos namijenjen operacijama mješovitog financiranja.
6. Komisija provedbenim aktima donosi programe rada za specifične ciljeve 2, 4 i 5 te za moguća druga djelovanja u okviru izravnog upravljanja za specifične ciljeve 1 i 3. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 31. stavka 2.

Članak 25.

Praćenje i izvješćivanje

1. Mjerljivi pokazatelji za praćenje provedbe i izvješćivanje o napretku Programa prema ostvarenju specifičnih ciljeva utvrđenih u članku 3. stavku 2. navedeni su u Prilogu II.
2. Komisija utvrđuje metodologiju za osiguravanje pokazateljâ za točnu procjenu napretka postignutog u ostvarenju općih ciljeva utvrđenih u članku 3. stavku 1.
3. Kako bi osigurala djelotvornu procjenu napretka Programa prema ostvarenju njegovih ciljeva, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 30. radi izmjene Priloga II. u pogledu mjerljivih pokazatelja, kada se to smatra potrebnim, te radi dopune ove Uredbe odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju.
4. Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da se podaci za praćenje provedbe i rezultatâ Programa prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravodobno kako bi se rezultate moglo upotrijebiti za dubinsku analizu postignutog napretka i poteškoća na koje se naišlo.

U tu svrhu uvode se razmjerne obveze izvješćivanja za primatelje sredstava Unije te, prema potrebi, za države članice.

5. Službeni statistički podaci EU-a, kao što su redovita statistička istraživanja o IKT-u, maksimalno se iskorištavaju kao pokazatelji konteksta. Komisija se savjetuje s nacionalnim statističkim uredima te ih se uz Eurostat uključuje u početno osmišljavanje i kasniji razvoj statističkih pokazatelja koji se upotrebljavaju za praćenje provedbe Programa i napretka postignutog u pogledu digitalne transformacije.

Članak 26.

Evaluacija Programa

1. Evaluacije Programa provode se kako bi se njihovi rezultati pravodobno uzeli u obzir tijekom postupka odlučivanja. One sadržavaju kvalitativnu procjenu napretka postignutog u ostvarenju općih ciljeva Programa utvrđenih u članku 3.
2. Uz redovno praćenje Programa, Komisija provodi međuevaluaciju Programa nakon što bude dostupno dovoljno informacija o njegovoj provedbi, a najkasnije četiri godine nakon početka provedbe Programa. Međuevaluacija čini temelj za prilagodbu provedbe Programa, prema potrebi, uzimajući u obzir i novi relevantan tehnološki razvoj.

3. Na kraju provedbe Programa, a najkasnije četiri godine nakon završetka razdoblja navedenog u članku 1. Komisija provodi završnu evaluaciju Programa.

Završnom evaluacijom procjenjuju se dugoročni učinci Programa i njegova održivost.

4. Evaluacijskim sustavom za izvješćivanje osigurava se da primatelji sredstava Unije podatke za evaluaciju Programa prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravodobno te na odgovarajućoj razini detalja.
5. Komisija podnosi međuevaluaciju iz stavka 2. i završnu evaluaciju iz stavka 3. Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija.

Članak 27.

Revizije

1. Revizije uporabe doprinosa Unije koje provode osobe ili subjekti, među ostalim i oni koje institucije, tijela, uredi ili agencije Unije nisu ovlastili, osnova su za opće jamstvo na temelju članka 127. Financijske uredbe.

2. Sustavom kontrole osigurava se odgovarajuća ravnoteža između povjerenja i kontrole, uzimajući u obzir administrativne troškove i druge troškove u vezi s kontrolom na svim razinama.
3. Revizija rashoda provodi se dosljedno i u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti.
4. Kao dio sustava kontrole strategija revizije može se temeljiti na financijskoj reviziji reprezentativnog uzorka rashoda. Taj se reprezentativni uzorak dopunjuje odabirom koji se temelji na procjeni rizika povezanih s rashodima.
5. Djelovanja za koja se prima kumulativno financiranje iz različitih programa Unije podvrgavaju se reviziji samo jednom, pri čemu se obuhvaćaju svi uključeni programi i njihova primjenjiva pravila.

Članak 28.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako treća zemlja sudjeluje u Programu prema odluci donesenoj na temelju međunarodnog sporazuma ili sudjeluje na temelju bilo kojeg drugog pravnog instrumenta, ta treća zemlja odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu dodjeljuje potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti. Kada je riječ o OLAF-u, takva prava uključuju pravo provedbe istraga, među ostalim provjera i inspekcija na terenu, kako je predviđeno u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013.

Članak 29.

Informiranje, komunikacija, promidžba, potpora politici i širenje

1. Primatelji sredstava Unije priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost tih sredstava, posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata, pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici, među ostalim medijima i javnosti.
2. Komisija provodi informacijska i komunikacijska djelovanja koja se odnose na Program, na djelovanja poduzeta na temelju Programa i na postignute rezultate. Komisija također osigurava pružanje integriranih informacija i dopiranje tih informacija do potencijalnih podnositelja zahtjeva za financiranje sredstvima Unije u digitalnom sektoru.

Financijska sredstva dodijeljena Programu također doprinose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije, ako se ti prioriteti odnose na ciljeve iz članka 3.

3. Programom se pruža potpora razvoju politika, informiranju, podizanju javne svijesti i širenju djelovanja povezanih s Programom te se promiče suradnja i razmjena iskustava u područjima iz članaka od 4. do 8.

Poglavlje VI.

Delegirani akti, provedbeni akti, prijelazne i završne odredbe

Članak 30.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 24. stavka 4. i članka 25. stavka 3. dodjeljuje se Komisiji do 31. prosinca 2028.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 24. stavka 4. i članka 25. stavka 3. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji datum naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 24. stavka 4. i članka 25. stavka 3. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 31.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Odbor za koordinaciju programa Digitalna Europa. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 32.
Stavljanje izvan snage

Odluka (EU) 2015/2240 stavlja se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021.

Članak 33.
Prijelazne odredbe

1. Ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu djelovanja započetih na temelju Uredbe (EU) br. 283/2014 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i Odluke (EU) 2015/2240, koje se nastavljaju primjenjivati na ta djelovanja do njihova zaključenja.
2. Iz financijske omotnice za Program mogu se također pokriti troškovi tehničke i administrativne pomoći koji su potrebni radi osiguravanja prijelaza između Programa i mjera donesenih na temelju Uredbe (EU) br. 283/2014 i Odluke (EU) 2015/2240.
3. Ako je to potrebno, odobrena sredstva mogu se unijeti u proračun Unije nakon 2027. radi pokrivanja troškova predviđenih u članku 9. stavku 4. kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do 31. prosinca 2027.

¹ Uredba (EU) br. 283/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o smjernicama za transeuropske mreže u području telekomunikacijske infrastrukture i stavljanju izvan snage Odluke br. 1336/97/EZ (SL L 86, 21.3.2014., str. 14.).

Članak 34.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2021.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament

Predsjednik

Za Vijeće

Predsjednik

PRILOG I.

DJELOVANJA

Tehnički opis Programa: opseg djelovanja

Početna i, prema potrebi, kasnija djelovanja Programa provode se u skladu sa sljedećim tehničkim opisom:

Specifični cilj 1 – računalstvo visokih performansi

Programom se provodi europska strategija o računalstvu visokih performansi podupiranjem potpunog ekosustava Unije koji pruža potrebne kapacitete računalstva visokih performansi i podataka kako bi Europa bila konkurentna na svjetskoj razini. Cilj je strategije uvođenje vrhunske infrastrukture za računalstvo visokih performansi i podatke s eksaskalarnim mogućnostima između 2022. i 2023. te s post-eksaskalarnim kapacitetima između 2026. i 2027. kako bi se Uniju opremilo vlastitom neovisnom i konkurentnom tehnologijom računalstva visokih performansi, postigla izvrsnost u aplikacijama računalstva visokih performansi te proširila dostupnost i uporaba računalstva visokih performansi.

Početna i, prema potrebi, kasnija djelovanja u okviru ovog cilja uključuju:

1. zajednički okvir za nabavu kojim se omogućuje zajednički osmišljen pristup za nabavu integrirane mreže vrhunskog računalstva visokih performansi, što uključuje nabavu infrastrukture za eksaskalarna superračunala i podatke. Ta mreža bit će lako dostupna javnim i privatnim korisnicima, posebno MSP-ovima, bez obzira na to u kojoj se državi članici nalaze, te će biti lako dostupna za potrebe istraživanja, u skladu s Uredbom (EU) 2018/1488;
2. zajednički okvir za nabavu infrastrukture za post-eksaskalarna superračunala, uključujući integraciju s tehnologijama kvantnog računalstva;
3. koordinaciju i odgovarajuća financijska sredstva na razini Unije za potporu razvoju, nabavi i radu takve infrastrukture;
4. umrežavanje kapaciteta država članica u pogledu računalstva visokih performansi i podataka te potporu državama članicama koje žele unaprijediti ili steći nove kapacitete računalstva visokih performansi;
5. umrežavanje nacionalnih centara za kompetencije u području računalstva visokih performansi, barem jednog po državi članici i povezanog s njihovim nacionalnim centrima za superračunala kako bi se usluge računalstva visokih performansi pružale industriji, osobito MSP-ovima, akademskim zajednicama i javnim upravama;

6. uvođenje operativne tehnologije odmah spremne za uporabu, posebno superračunala kao usluge proizašle iz istraživanja i inovacija radi izgradnje integriranog europskog ekosustava računalstva visokih performansi, koji obuhvaća sve segmente znanstvenog i industrijskog vrijednosnog lanca (hardver, softver, aplikacije, usluge, međupovezanost i napredne digitalne vještine).

Specifični cilj 2 – umjetna inteligencija

S pomoću Programa izgrađuju se i jačaju temeljni kapaciteti umjetne inteligencije u Europi, uključujući podatkovne resurse i repozitorije algoritama, i čini ih se dostupnima svim javnim upravama i poduzećima te se jačaju i umrežavaju postojeći i novouspostavljeni objekti za testiranje umjetne inteligencije i eksperimentiranje s njom u državama članicama.

Početna i, prema potrebi, kasnija djelovanja u okviru ovog cilja uključuju:

1. stvaranje zajedničkih europskih podatkovnih prostora koji podatke čine dostupnima širom Europe, uključujući informacije prikupljene iz ponovne uporabe informacija javnog sektora, i postaju izvor ulaznih podataka za rješenja umjetne inteligencije. Ti prostori trebali bi biti otvoreni javnom i privatnom sektoru. Za povećanu uporabu podataka u okviru prostora te podatke treba učiniti interoperabilnima, posebno uporabom formata podataka koji su otvoreni, strojno čitljivi, standardizirani i dokumentirani, u interakcijama javnog i privatnog sektora, unutar sektorâ i među sektorima (semantička interoperabilnost);

2. razvoj zajedničkih europskih knjižnica ili sučelja knjižnica algoritama koji ih čine lako dostupnima svim potencijalnim europskim korisnicima na temelju poštenih, razumnih i nediskriminirajućih uvjeta. Poduzeća i javni sektor trebaju moći utvrditi i nabaviti rješenje koje bi najbolje odgovaralo njihovim potrebama;
3. zajedničko ulaganje s državama članicama u vrhunske referentne objekte za testiranje i eksperimentiranje u stvarnom okruženju s fokusom na primjene umjetne inteligencije u ključnim sektorima kao što su zdravstvo, praćenje Zemlje ili okoliša, promet i mobilnost, sigurnost, proizvodnja i financije, te u drugim područjima od javnog interesa. Ti objekti trebaju biti otvoreni svim akterima širom Europe i povezani s mrežom europskih centara za digitalne inovacije. Ti objekti trebaju biti opremljeni, ili povezani s, velikim kapacitetima za računalstvo i obradu podataka te najnovijim tehnologijama umjetne inteligencije, uključujući nova područja kao što su neuromorfno računalstvo, duboko učenje i robotika.

Specifični cilj 3 – kibersigurnost i povjerenje

Programom se potiče jačanje, izgradnja i stjecanje temeljnih kapaciteta za osiguravanje digitalnoga gospodarstva, društva i demokracije Unije jačanjem industrijskog potencijala i konkurentnosti Unije u području kibersigurnosti te poboljšanjem sposobnosti privatnog i javnog sektora da štite građane i poduzeća od kiberprijetnji, među ostalim podupiranjem provedbe Direktive (EU) 2016/1148.

Početna i, prema potrebi, kasnija djelovanja u okviru ovog cilja uključuju:

1. zajedničko ulaganje s državama članicama u naprednu opremu, infrastrukturu te znanje i iskustvo u području kibersigurnosti koji su temeljni za zaštitu ključnih infrastruktura i jedinstvenog digitalnog tržišta u cjelini. Takvo zajedničko ulaganje moglo bi uključivati ulaganja u objekte za kvantna istraživanja i podatkovne resurse za kibersigurnost, informiranost o stanju u kiberprostoru te druge alate koje treba staviti na raspolaganje javnom i privatnom sektoru u cijeloj Europi;
2. poboljšanje postojećih tehnoloških kapaciteta i umrežavanje centara za kompetencije u državama članicama te osiguravanje da ti kapaciteti odgovaraju potrebama javnog sektora i industrije, među ostalim putem proizvoda i usluga kojima se jačaju kibersigurnost i povjerenje unutar jedinstvenog digitalnog tržišta;
3. osiguravanje širokog uvođenja djelotvornih najsuvremenijih rješenja za kibersigurnost i povjerenje diljem država članica. Takvo uvođenje obuhvaća jačanje sigurnosti i zaštite proizvoda, od njihova dizajna do komercijalizacije;
4. potporu uklanjanju manjka vještina u području kibersigurnosti, primjerice usklađivanjem programa vještina u području kibersigurnosti, njihovim prilagođavanjem posebnim sektorskim potrebama i olakšavanjem pristupa ciljanom specijaliziranom osposobljavanju.

Specifični cilj 4 – napredne digitalne vještine

Programom se podupire pristup naprednim digitalnim vještinama i mogućnostima osposobljavanja u tom području, osobito u području računalstva visokih performansi, analitike velikih količina podataka, umjetne inteligencije, tehnologija distribuirane glavne knjige (npr. lanac blokova) i kibersigurnosti za sadašnju i buduću radnu snagu pružanjem, među ostalim, studentima, nedavno diplomiranim, trenutno zaposlenima i građanima svih dobi kojima je stjecanje dodatnih vještina potrebno, bez obzira na to gdje se nalaze, sredstava za stjecanje i razvoj tih vještina.

Početna i, prema potrebi, kasnija djelovanja u okviru ovog cilja uključuju:

1. pristup osposobljavanju na radnom mjestu stažiranjem u centrima za kompetencije i poduzećima koji upotrebljavaju napredne digitalne tehnologije;
2. pristup tečajevima u području naprednih digitalnih tehnologija koje će nuditi visoka učilišta, istraživačke institucije i tijela za profesionalno certificiranje u industriji, u suradnji s tijelima uključenima u Program (očekuje se da će teme uključivati umjetnu inteligenciju, kibersigurnost, tehnologije distribuirane glavne knjige (npr. lanac blokova), računalstvo visokih performansi i kvantne tehnologije);
3. sudjelovanje u kratkotrajnom specijaliziranom stručnom osposobljavanju koje je prethodno certificirano, primjerice u području kibersigurnosti.

Intervencije su usmjerene na napredne digitalne vještine povezane sa specifičnim tehnologijama.

Europski centri za digitalne inovacije predviđeni u članku 16. služe za olakšavanje mogućnosti osposobljavanja, povezivanjem s pružateljima obrazovanja i osposobljavanja.

Specifični cilj 5. uvođenje i najbolja uporaba digitalnih kapaciteta te interoperabilnost

Projekti koji služe za uvođenje i najbolju uporabu digitalnih kapaciteta ili interoperabilnost čine projekte od zajedničkog interesa.

I. Početna i, prema potrebi, kasnija djelovanja u okviru ovog cilja povezana s digitalnom transformacijom područjâ od javnog interesa uključuju:

1. Modernizacija javnih uprava

- 1.1. potporu državama članicama u provedbi načela Izjave iz Tallinna o e-upravi u svim područjima politike, prema potrebi stvaranjem potrebnih registara i njihovim međupovezivanjem u potpunosti u skladu s Uredbom (EU) 2016/679;
- 1.2. potporu osmišljavanju, pokusnom izvođenju, uvođenju, održavanju, razvijanju i promicanju koherentnog ekosustava infrastrukture za prekogranične digitalne usluge te olakšavanje neometanih, sigurnih, interoperabilnih, višejezičnih prekograničnih ili međusektorskih rješenja s kraja na kraj i zajedničkih okvira unutar javnih uprava. Obuhvaćene su i metodologije za procjenu učinka i koristi;

- 1.3. potporu procjeni, ažuriranju i promicanju postojećih zajedničkih specifikacija i normi te razvoju, uspostavi i promicanju novih zajedničkih specifikacija, otvorenih specifikacija i normi preko platformi Unije za normizaciju i u suradnji s europskim ili međunarodnim organizacijama za normizaciju, kako je primjereno;
- 1.4. suradnju usmjerenu na europski ekosustav za pouzdane infrastrukture, eventualno uz korištenje uslugama i aplikacijama temeljenima na tehnologijama distribuirane glavne knjige (npr. lanac blokova), uključujući potporu za interoperabilnost i normizaciju te poticanje uvođenja prekograničnih aplikacija Unije;

2. Zdravstvo

- 2.1. osiguravanje da građani imaju kontrolu nad svojim osobnim podacima i mogu na siguran način kojim se jamči njihova privatnost preko granica pristupiti svojim osobnim zdravstvenim podacima, dijeliti ih, upotrebljavati i upravljati njima neovisno o svojoj lokaciji ili lokaciji podataka, u skladu s primjenjivim zakonodavstvom o zaštiti podataka; dovršenje infrastrukture digitalnih usluga e-zdravstva i njezino proširenje na nove digitalne usluge, u vezi sa sprečavanjem bolesti, zdravljem i skrbi, te podupiranje uvođenja takvih usluga, na temelju široke potpore putem aktivnosti Unije i država članica, posebno u mreži e-zdravstva u skladu s člankom 14. Direktive 2011/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹;

¹ Direktiva 2011/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2011. o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj skrbi (SL L 88, 4.4.2011., str. 45.).

- 2.2. osiguravanje dostupnosti boljih podataka za istraživanja, prevenciju bolesti i personalizirano zdravstvo i skrb; osiguravanje da europski istraživači u zdravstvu i zdravstveni radnici imaju pristup potrebnom rasponu resursa (dijeljenim podatkovnim prostorima, uključujući pohranu podataka i računalstvo, stručnom znanju i analitičkim kapacitetima) kako bi postigli napredak u pogledu značajnih i rijetkih bolesti. Cilj je osigurati skupinu od najmanje deset milijuna građana zasnovanu na stanovništvu;
- 2.3. osiguravanje dostupnosti digitalnih alata za osnaživanje građana i za skrb usmjerenu na osobu podupiranjem razmjene inovativnih i najboljih praksi u digitalnom zdravstvu, izgradnji kapaciteta i tehničkoj pomoći, osobito za kibersigurnost, umjetnu inteligenciju i računalstvo visokih performansi;

3. Pravosudni sustav

omogućivanje neometane i sigurne prekogranične elektroničke komunikacije unutar pravosudnog sustava te između pravosudnog sustava i drugih nadležnih tijela u području građanskog i kaznenog pravosuđa; poboljšanje pristupa pravosuđu i pravnim informacijama i postupcima za građane, poduzeća, pravne stručnjake i članove pravosudnog sustava pružanjem semantički interoperabilne međupovezanosti s bazama podataka i registrima te olakšavanjem izvansudskog rješavanja sporova preko interneta; promicanje razvoja i provedbe inovativnih tehnologija za sudove i pravne stručnjake na temelju, među ostalim, rješenja umjetne inteligencije za koje je vjerojatno da će pojednostavniti i ubrzati postupke (na primjer „pravne tehnološke” aplikacije);

4. Promet, mobilnost, energija i okoliš

uvodenje decentraliziranih rješenja i infrastruktura potrebnih za opsežne digitalne aplikacije kao što su povezana automatizirana vožnja, bespilotne letjelice, koncepti za pametnu mobilnost, pametni gradovi, pametna ruralna područja ili najudaljenije regije, za potporu prometnih, energetske i okolišnih politika te u koordinaciji s djelovanjima za digitalizaciju prometnog i energetskog sektora u okviru Instrumenta za povezivanje Europe;

5. Obrazovanje, kultura i mediji

pružanje pristupa najnovijim digitalnim tehnologijama od umjetne inteligencije do naprednog računalstva autorima, kreativnoj industriji i kulturnom sektoru u Europi; uporabu europske kulturne baštine, uključujući inicijativu Europeana, s ciljem podupiranja obrazovanja i istraživanja te promicanja kulturne raznolikosti, socijalne kohezije i europskog društva; potporu prihvaćanju digitalnih tehnologija u obrazovanju te privatno i javno financiranim kulturnim institucijama;

6. Druga djelovanja kojima se podupire jedinstveno digitalno tržište

podupiranje djelovanja kao što su poticanje digitalne i medijske pismenosti i podizanje svijesti među maloljetnicima, roditeljima i učiteljima o opasnostima na koje maloljetnici mogu naići na internetu i načinima njihove zaštite te suzbijanje kiberzlostavljanja i internetskog širenja materijala koji prikazuje seksualno zlostavljanje djece putem podupiranja paneuropske mreže centara za sigurniji internet; promicanje mjera usmjerenih na otkrivanje i suzbijanje namjernog širenja dezinformacija, jačajući time opću otpornost Unije; podupiranje opservatorija Unije za gospodarstvo digitalnih platformi te studija i aktivnosti informiranja.

Djelovanja navedena u točkama od 1. do 6. djelomično mogu podupirati europski centri za digitalne inovacije s pomoću istih kapaciteta razvijenih za pomoć industriji u njezinoj digitalnoj transformaciji (vidi točku II.).

II. Početna i, prema potrebi, kasnija djelovanja u okviru ovog cilja povezana s digitalnom transformacijom industrije uključuju:

Doprinos primjeni u širem opsegu mreže europskih centara za digitalne inovacije kako bi se osigurao pristup digitalnim kapacitetima bilo kojem poduzeću, osobito MSP-ovima, u svim regijama diljem Unije. Takvim je doprinosom obuhvaćeno sljedeće:

1. pristup zajedničkim europskim podatkovnim prostorima i platformama umjetne inteligencije te europskim kapacitetima računalstva visokih performansi za analitiku podataka i računalno intenzivne aplikacije;

2. pristup objektima za opsežno testiranje umjetne inteligencije i naprednim alatima za kibersigurnost;
3. pristup naprednim digitalnim vještinama;

Djelovanja iz prvog podstavka koordinirat će se s inovativnim djelovanjima i dopunit će inovativna djelovanja u području digitalnih tehnologija koja se osobito podupiru u okviru programa Obzor Europa te će se koordinirati s ulaganjima i dopunit će ulaganja u europske centre za digitalne inovacije koja se podupiru u okviru EFRR-a. Bespovratna sredstva za šire uvođenje na tržište također se mogu pružati iz Programa, u skladu s pravilima o državnim potporama. Potpora za pristup financiranju daljnjih koraka u njihovoj digitalnoj transformaciji postići će se financijskim instrumentima u okviru programa InvestEU.

PRILOG II.

MJERLJIVI POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE I IZVJEŠĆIVANJE O NAPRETKU PROGRAMA PREMA OSTVARENJU NJEGOVIH SPECIFIČNIH CILJEVA

Specifični cilj 1 - računalstvo visokih performansi

- 1.1. Količina infrastruktura za računalstvo visokih performansi nabavljenih zajedničkom javnom nabavom
- 1.2. Uporaba eksaskalarnih i post-eksaskalarnih računala ukupno i od strane raznih skupina dionika (sveučilišta, MSP-ovi itd.)

Specifični cilj 2 - umjetna inteligencija

- 2.1. Ukupni iznos zajednički uloženi u objekte za testiranje i eksperimentiranje
- 2.2. Uporaba zajedničkih europskih knjižnica ili sučelja knjižnica algoritama, uporaba zajedničkih europskih podatkovnih prostora i uporaba objekata za testiranje i eksperimentiranje u vezi s djelovanjima na temelju ove Uredbe
- 2.3. Broj slučajeva u kojima organizacije kao rezultat provedbe Programa odluče integrirati umjetnu inteligenciju u svoje proizvode, procese ili usluge

Specifični cilj 3 - kibersigurnost i povjerenje

- 3.1. Količina infrastruktura ili alata, ili infrastruktura i alata, za kibersigurnost nabavljenih zajedničkom javnom nabavom¹
- 3.2. Broj korisnika i zajednica korisnika koji dobivaju pristup europskim kapacitetima za kibersigurnost

Specifični cilj 4 – napredne digitalne vještine

- 4.1. Broj osoba koje su prošle osposobljavanje kako bi stekle napredne digitalne vještine koje se podupiru Programom
- 4.2. Broj poduzeća, posebno MSP-ova, koja imaju poteškoće u zapošljavanju stručnjaka za IKT
- 4.3. Broj osoba koje su prijavile povećanu zapošljivost nakon završetka osposobljavanja koje se podupire Programom

¹ „Infrastruktura” bi obično značila infrastruktura za istraživanje ili eksperimentiranje kao što su poligoni za ispitivanja, kiberpoligoni ili računalna / komunikacijska infrastruktura. To bi mogli biti samo podaci i/ili samo softver ili bi moglo uključivati fizičke objekte. „Alati” bi obično značili fizički uređaj i/ili softver/algoritam koji se upotrebljava za povećanje sigurnosti sustava IKT-a. Primjeri bi bili softveri za otkrivanje neovlaštenog ulaska ili podatkovni resursi kojima se omogućuje informiranost o stanju u kritičnim infrastrukturama. Uredbom o stručnom centru u području kibersigurnosti omogućuju se sve vrste nabave, a ne samo zajednička nabava, u kojoj može sudjelovati Europski stručni centar za industriju, tehnologiju i istraživanje u području kibersigurnosti kao tijelo Unije, drugi akteri s pomoću bespovratnih sredstava Unije ili više stranaka.

Specifični cilj 5 - uvođenje i najbolja uporaba digitalnih kapaciteta te interoperabilnost

- 5.1. Prihvaćanje digitalnih javnih usluga
 - 5.2. Poduzeća s visokom razinom digitalnog intenziteta
 - 5.3. Razmjer usklađivanja nacionalnog okvira za interoperabilnost s europskim okvirom za interoperabilnost
 - 5.4. Broj poduzeća i subjekata javnog sektora koji su se koristili uslugama europskih centara za digitalne inovacije
-

PRILOG III.

SINERGIJE S DRUGIM PROGRAMIMA UNIJE

1. Sinergijama s programom Obzor Europa osigurava se sljedeće:
 - (a) iako nekoliko tematskih područja obuhvaćenih Programom i programom Obzor Europa konvergira, vrsta djelovanja koja će se podupirati, njihova očekivana ostvarenja i logika intervencije razlikuju se i nadopunjuju;
 - (b) program Obzor Europa pružit će znatnu potporu istraživanjima, tehnološkom razvoju, demonstraciji, pokusnom izvođenju, provjeri koncepta, testiranju i inovacijama, uključujući pretkomercijalno uvođenje inovativnih digitalnih tehnologija, osobito s pomoću:
 - i. namjenskih sredstava u stupu „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost” za klaster „Digitalizacija, industrija i svemir” kako bi se razvile razvojne tehnologije (umjetna inteligencija i robotika, internet sljedeće generacije, računalstvo visokih performansi i velike količine podataka, ključne digitalne tehnologije, kombiniranje digitalne tehnologije s drugim tehnologijama);
 - ii. potpore istraživačkim infrastrukturama u okviru stupa „Izvrсна znanost”;
 - iii. integracije digitalnih tehnologija u sve „Globalne izazove” (zdravstvo, sigurnost, energetika i mobilnost, klima itd.); i

- iv. potpore rastu revolucionarnih inovacija u okviru stupa „Inovativna Europa” (od kojih će mnoge kombinirati digitalne i fizičke tehnologije);
- (c) u okviru Programa ulagat će se u:
 - i. izgradnju digitalnih kapaciteta u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije, tehnologija distribuirane glavne knjige (npr. lanac blokova), kibersigurnosti i naprednih digitalnih vještina; i
 - ii. nacionalno, regionalno i lokalno uvođenje unutar okvira Unije za digitalne kapacitete i najnovije digitalne tehnologije u područjima od javnog interesa (kao što su zdravstvo, javna uprava, pravosuđe i obrazovanje) ili tržišnog neuspjeha (poput digitalizacije poduzeća, osobito MSP-ova);
- (d) kapaciteti i infrastrukture Programa stavljaju se na raspolaganje istraživačkoj i inovatorskoj zajednici, među ostalim za djelovanja koja se podupiru programom Obzor Europa i koja obuhvaćaju testiranje, eksperimentiranje i demonstracije u svim sektorima i disciplinama;
- (e) kako se nove digitalne tehnologije sve više razvijaju s pomoću programa Obzor Europa, te će se tehnologije postupno preuzimati i uvoditi s pomoću Programa;

- (f) inicijative u okviru programa Obzor Europa za razvoj kurikuluma vještina i kompetencija, uključujući one razvijene u kolokacijskim centrima ZZI-ja EIT-a, dopunjene su izgradnjom kapaciteta u naprednim digitalnim vještinama koja se podupire Programom;
- (g) uspostavljaju se snažni koordinacijski mehanizmi za programiranje i provedbu, čime se, koliko je to moguće, usklađuju svi postupci za oba programa. Njihove upravljačke strukture uključivat će sve dotične službe Komisije.

2. Sinergijama s programima Unije u okviru podijeljenog upravljanja, uključujući EFRR, ESF+, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu, osigurava se sljedeće:

- (a) aranžmani za dopunsko financiranje iz programâ Unije u okviru podijeljenog upravljanja i Programa upotrebljavaju se za podupiranje djelovanja kojima se povezuju pametne specijalizacije i potpora digitalnoj transformaciji europskoga gospodarstva i društva;

- (b) EFRR doprinosi razvoju i jačanju regionalnih i lokalnih inovacijskih ekosustava, industrijskoj transformaciji te digitalnoj transformaciji društva i javnih uprava, potičući time i provedbu Izjave iz Tallinna o e-upravi. To uključuje potporu digitalnoj transformaciji industrije i prihvaćanje rezultata te uvođenje novih tehnologija i inovativnih rješenja. Program će dopuniti i podupirati transnacionalno umrežavanje i mapiranje digitalnih kapaciteta kako bi ih se učinilo dostupnima MSP-ovima te kako bi se interoperabilna IT-rješenja učinilo dostupnima svim regijama u Uniji.

3. Sinergijama s Instrumentom za povezivanje Europe osigurava se sljedeće:

- (a) fokus Programa jest na izgradnji opsežnih digitalnih kapaciteta i infrastrukture u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije, kibersigurnosti i naprednih digitalnih vještina s ciljem širokog prihvaćanja i uvođenja u cijeloj Europi ključnih postojećih ili testiranih inovativnih digitalnih rješenja unutar okvira Unije u područjima od javnog interesa ili tržišnog neuspjeha. Program se uglavnom provodi putem koordiniranih i strateških ulaganja s državama članicama, osobito putem zajedničke javne nabave, u digitalne kapacitete koji će se dijeliti u cijeloj Europi i u djelovanja na razini Unije kojima se podupire interoperabilnost i normizacija kao dio razvoja jedinstvenog digitalnog tržišta;

- (b) kapaciteti i infrastrukture Programa stavljaju se na raspolaganje za uvođenje inovativnih novih tehnologija i rješenja u području mobilnosti i prometa.
Instrumentom za povezivanje Europe podupiru se uvođenje i uporaba inovativnih novih tehnologija i rješenja u području mobilnosti i prometa;
- (c) uspostavljaju se koordinacijski mehanizmi, osobito putem odgovarajućih upravljačkih struktura.

4. Sinergijama s programom InvestEU osigurava se sljedeće:

- (a) potpora putem tržišno utemeljenog financiranja, među ostalim provedbom ciljeva politike u okviru Programa, pruža se na temelju Uredbe (EU) 2021/...⁺; takvo tržišno utemeljeno financiranje može se kombinirati s bespovratnim sredstvima;
- (b) pristup poduzeća financijskim instrumentima olakšava se potporom koju pružaju europski centri za digitalne inovacije.

5. Sinergijama s programom Erasmus+ osigurava se sljedeće:

- (a) Programom se podupire razvoj i stjecanje naprednih digitalnih vještina potrebnih za uvođenje najsuvremenijih tehnologija poput umjetne inteligencije ili računalstva visokih performansi, u suradnji s relevantnim industrijama;

⁺ SL: Molimo u tekst unijeti broj uredbe iz dokumenta PE-CONS 74/20 (2020/0108(COD)).

- (b) dio programa Erasmus+ koji se odnosi na napredne vještine dopunjuje intervencije u okviru Programa, čime se pristupa rješavanju problema stjecanja vještina u svim područjima i na svim razinama putem iskustava u području mobilnosti.
6. Sinergijama s programom Kreativna Europa uspostavljenim uredbom Europskog parlamenta i Vijeća osigurava se sljedeće:
- (a) potprogramom MEDIA u okviru programa Kreativna Europa podupiru se inicijative kojima se može ostvariti stvarni učinak za kulturne i kreativne sektore diljem Europe, pružanjem pomoći u njihovoj prilagodbi digitalnoj transformaciji;
 - (b) Programom se, među ostalim, autorima, kreativnoj industriji i kulturnom sektoru u Europi pruža pristup najnovijim digitalnim tehnologijama od umjetne inteligencije do naprednog računalstva.
7. Osiguravaju se sinergije s drugim programima i inicijativama Unije u pogledu kompetencija i vještina.
-